asn impact investors

Impact Report

Mei 2021

Inhoud

Voorwoord 3

1. Duurzaamheid is ons startpunt 4
   - 1.1 Start: kritische selectie op duurzaamheid 4
   - 1.2 Duurzame selectie 2020 9
   - 1.3 Beoordeling landen in 2020 9

2. Ontwikkelingen in ons duurzaamheidsbeleid 10

3. SDG's 13
   - 3.1 Hoe wij ons op de SDG's richten 13
   - 3.2 De SDG's waaraan de beleggingsfondsen bijdragen 15

4. Doelstellingen 17
   - 4.1 Onze missie 17
   - 4.2 Ambitie 2030 18
   - 4.3 Doelstellingen per fonds 20

5. Impact 22
   - 5.1 Klimaat 22
     - "We vissen in vijvers waar niet iedereen in zit" 28
   - 5.2 Biodiversiteit 32
     - "In biodiversiteit komt alles samen" 37
   - 5.3 Mensenrechten 39
     - "Ik weet hoe veerkrachtig ondernemers zijn" 42

6. Actief aandeelhouderschap 45
   - 6.1 Engagement 45
   - 6.2 Stemmen 50
     - "Een divers bestuur is niet langer een 'nice to have' maar essentieel voor goed bestuur en leiderschap" 53

7. Fondsoplossingen 56
   - Fondsen beursgenoteerde ondernemingen (UCITS-structuur) 56
   - Mixfondsen beursgenoteerde ondernemingen (AIF-structuur) 57
   - Fondsen niet-beurgenoteerde investeringen (AIF structuur) 58

Contact 59

Voorwoord

Welkom in het eerste Impact Report dat we onder onze nieuwe naam – ASN Impact Investors –presenteren. We staan al bekend als een gedreven duurzame belegger. Toch leggen we de lat opnieuw hoger, voor onszelf en daarmee hopelijk voor vele anderen.

Duurzame vooruitgang realiseren is wat ons sinds onze oprichting in 1993 drijft. We richten ons op positieve impact naast een gezond financieel rendement. Dat betekent voor ons: concrete doelen stellen, meten wat het effect van onze beleggingen is en daar transparant over rapporteren aan onze beleggers. En daarin zijn we ambitieus. We hebben onszelf het doel gesteld om in 2030 met alle beleggingen en investeringen per saldo een positief effect te hebben op klimaat, biodiversiteit en mensenrechten.

We zijn er nog niet. In dit Impact Report laten we zien waar nu staan en welke stappen we – ondanks corona – hebben kunnen zetten. Want wat was 2020 een ongekend jaar. Voor iedereen persoonlijk, maar ook wederom voor het klimaat, de biodiversiteit en de mensenrechten. Ze staan zwaar onder druk en beïnvloedden elkaar. Verschillen tussen arm en rijk werden wereldwijd wederom groter en samenlevingen instabieler, mede door corona, klimaatverandering en biodiversiteitsverlies.

Biodiversiteit neemt wereldwijd snel af. Naar schatting is 50% van wat we wereldwijd met elkaar verdienen afhankelijk van de natuur. Daarbij is er een duidelijk verband met het klimaat. Biodiversiteitsverlies kan namelijk leiden tot een versnelling van klimaatverandering. En andersom zorgt klimaatsverandering voor een verder verlies aan biodiversiteit.

Onderzoek van De Nederlandsche Bank toont aan dat Nederlandse financiële instellingen wereldwijd voor € 510 miljard financieringen hebben uitstaan bij bedrijven met een (zeer) hoge afhankelijkheid van biodiversiteit. Dat betekent dat deze investeringen vol geraakt zullen worden, waardoor beleggers grote financiële risico's lopen.

Via onze investeringen en beleggingen kunnen we de schade aan ecosystemen beperken en bijdragen aan bescherming en herstel van natuur. Daarvoor is het nodig dat vermogensbeheerders hun impact op biodiversiteit gaan meten. Pas dan weet je wat de negatieve impact van je investeringen is en kun je bepalen wat je moet doen om dit te herstellen. Bij ASN Impact Investors hebben wij dit gedaan. Hierdoor weten we hoeveel hectares natuur wij moeten gaan herstellen om per saldo op nul en uiteindelijk zelfs positief uit te komen.

De publicatie van onze biodiversiteit footprint is een wereldwijde primeur

En ook in 2020 hebben we laten zien dat je juist ook met deze duurzame aanpak zeer goede rendementen kunt bereiken.

Wij zetten ons in, ook door de lat hoger te leggen. Een effectief positieve impact op de mens en de planeet in 2030, dat is ons doel. Want alleen van een rijkere wereld kun je de vruchten blijven plukken.

Bas-Jan Blom
Directie

Marietta Smid
Senior Manager Duurzaamheid

1. Duurzaamheid is ons startpunt

Alleen van een rijkere wereld kun je de vruchten blijvend plukken. Daarom beleggen we alleen in bedrijven, instellingen en projecten die naast een financieel rendement ook een positieve bijdrage nastreven op het gebied van klimaat, biodiversiteit en mensenrechten. Zo werken wij al 28 jaar. En we leggen de lat steeds hoger. Ook wij zijn er nog niet. Maar gelukkig zijn we al goed op weg.

1.1 START: KRITISCHE SELECTIE OP DUURZAAMHEID

Wij zijn ervan overtuigd dat bedrijven die verantwoord omgaan met klimaat, biodiversiteit en mensenrechten meer toekomstbestendig en succesvol zullen zijn. Bij het samenstellen van onze beleggingsportefeuilles staan duurzaamheidsonderzoek en de bijdrage aan duurzame vooruitgang daarom centraal. Investeren met impact noemen we dat. Beleggen met impact en financieel rendement gaan hand in hand en versterken elkaar. Steeds meer onderzoek bevestigt dit.

Ons beleggingsproces kent voor alle fondsen en fondsstructuren drie essentiële stappen. In de eerste twee stappen ligt de focus op het vinden van toekomstbestendige bedrijven en projecten, in stap drie op financiële prestatie.

01 IDEEGENERATIE

Beleggingen in beursgenoteerde bedrijven en obligaties

In deze fase zoeken we naar bedrijven waarvan we denken dat ze echt iets bij kunnen dragen aan een betere wereld. Het beleggingsbeleid zoals vastgesteld door ASN Impact Investors is hierbij het uitgangspunt. Eigen research en specialisten en de expertise van onze uitbestedingspartners leveren input. Dragen namen bij aan duurzame transitie en in welke mate? Portfoliomanagement bepaalt welke bedrijven doorgaan voor uitgebreid duurzaamheidsonderzoek, met een risico-benadering als uitgangspunt.

Stap 1: Ideegeneratie
Op basis van ons duurzaamheidsbeleid selecteren wij bedrijven en projecten die aan onze duurzaamheidscriteria voldoen.

We inventariseren bedrijven met impact potentie. Binnen onze drie pijlers klimaat, biodiversiteit en mensenrechten onderkennen wij subthema's per fonds. Ieder fonds heeft zijn specifieke duurzaamheid- en rendementsdoelstellingen. De beleggingsstrategieën zijn zodanig geformuleerd dat we deze ook kunnen relateren aan de *Sustainable Development Goals* (SDG's) van de Verenigde Naties (zie hiervoor hoofdstuk 3).

Het team Portfoliomanagement van ASN Impact Investors initieert, stuurt en besluit tijdens de eerste fase. Zij schikt de namen die in aanmerking kunnen komen voor een duurzaamheidsonderzoek in 3 groepen:

1. De 'do good' bedrijven: deze dragen direct bij aan een van onze thema's.
2. De 'do no harm' bedrijven: de impact is minder eenduidig toe te schrijven aan een specifiek thema.
3. De 'do harm' bedrijven: deze voldoen niet aan de criteria van ASN Impact Investors.

Deze categorisering gebeurt voor zowel nieuw aangedragen bedrijven als voor bestaande posities.
Voor de selectie van bedrijven baseren wij ons oordeel op de informatie van de betreffende bedrijven en informatie die wordt verstrekt door gespecialiseerde onderzoeksinstellingen, de media en niet-gouvernementele organisaties. We maken gebruik van de research van de volgende gespecialiseerde onderzoeksbureaus:

- Sustainalytics - verzamelt data over de duurzaamheidsprestaties van bedrijven.
- EIRIS Vigeo - helpt ons te beoordelen of activiteiten aan ons wapencriterium voldoen.
- RepRisk - verzamelt nieuwsberichten over bedrijven.
- Trucost - bepaalt de impact van bedrijfsactiviteiten op het milieu en het klimaat.

Bedrijven die als interessant worden beoordeeld door het team Portfoliomanagement, worden voorgedragen voor stap twee: het duurzaamheidsonderzoek.

> "De echt duurzame bedrijven van vandaag, bepalen de toekomst van morgen. Het zijn deze bedrijven die zowel positieve impact hebben op onze omgeving als financieel interessant zijn. Dat is mijn overtuiging."
>
> **Stephan Langen, fondsmanager van o.a. het ASN Duurzaam Aandelenfonds**

02 DUURZAAMHEIDSONDERZOEK

In opdracht van ASN Impact Investors vindt zeer uitvoerig en diepgaand duurzaamheidsonderzoek in deze tweede stap plaats door het Expertisecentrum Duurzaamheid (ECD) van ASN Bank. De Investeringscommissie van ASN Impact Investors besluit welke bedrijven toegelaten worden tot het duurzaam beleggingsuniversum of worden verwijderd.

Stap 2: Duurzaamheidsonderzoek
In stap twee worden de aangedragen bedrijven onderworpen aan een uitgebreid duurzaamheidsonderzoek, uitgevoerd door de afdeling Expertise Centrum Duurzaamheid (ECD) van ASN Bank in opdracht van ASN Impact Investors. Aan de hand van een aantal stappen wordt geadviseerd of een bedrijf wordt toegevoegd aan of afgevoerd van het beleggingsuniversum. De Investeringscommissie van ASN Impact Investors neemt hierbij het uiteindelijke besluit.

Duurzaamheidsrisico-analyse
Allereerst brengt de afdeling ECD de risico's van de betreffende sector en het betreffende bedrijf in kaart. De basis daarvoor zijn onze drie duurzaamheidspijlers klimaat, biodiversiteit en mensenrechten. Daarnaast beoordeelt het ECD het bestuur van een bedrijf, en, indien van toepassing toetst het ook op het beleid voor dierenwelzijn. Daarbij antwoord gevend op de vragen: in welke sector is het bedrijf actief en met welke activiteiten houdt het zich bezig? Deze risico's worden vastgelegd in een sectorprofiel, met als uitkomst: het sectorrisico is laag, gemiddeld of hoog. Daarna wordt vastgesteld of het bedrijf werkzaam is in laagrisicolanden, risicolanden of hoogrisicolanden. Tezamen bepaalt dit het niveau van onderzoek van dit bedrijf.

Duurzaamheidsanalyse bedrijfsprofiel
Hierna volgt een analyse van het bedrijf. Er wordt hierbij duidelijk onderscheid gemaakt tussen de activiteiten van een bedrijf, het al dan niet aanwezige beleid en hoe het bedrijf zich in de praktijk gedraagt. Is het bedrijf werkzaam in activiteiten die wij mijden of uitsluiten? Is het bedrijf actief in (hoog)risicolanden? Heeft het bedrijf beleid op het terrein van mensenrechten, klimaat, biodiversiteit en bestuur en, indien van toepassing, dierenwelzijn om zo risico's te mitigeren? Wat is de kwaliteit van het beleid? Hoe doet het bedrijf het in de praktijk? Zijn er misstanden?

De analisten van het ECD stellen aan de hand van deze vragen het bedrijfsprofiel op met daarin een eindoordeel. Daden wegen hierbij zwaarder dan woorden. We zoeken naar bedrijven die daadwerkelijk actief bijdragen aan de transitie naar een duurzame wereld.

Vaststellen duurzaamheid beleggingsuniversum
Op basis van de bedrijfsprofielen ontvangt onze Investeringscommissie (IC) adviezen over de onderzochte bedrijven. De IC komt minimaal zes keer per jaar bijeen om te beslissen over de samenstelling van de beleggingsuniversums van onze fondsen.

Het oordeel van de IC kan luiden: goedkeuren, afkeuren of engagement. Elk fonds dat in beursgenoteerde titels belegt heeft hierbij zijn eigen beleggingsuniversum dat leidend is voor de portefeuilleconstructie.

03 PORTEFEUILLECONSTRUCTIE

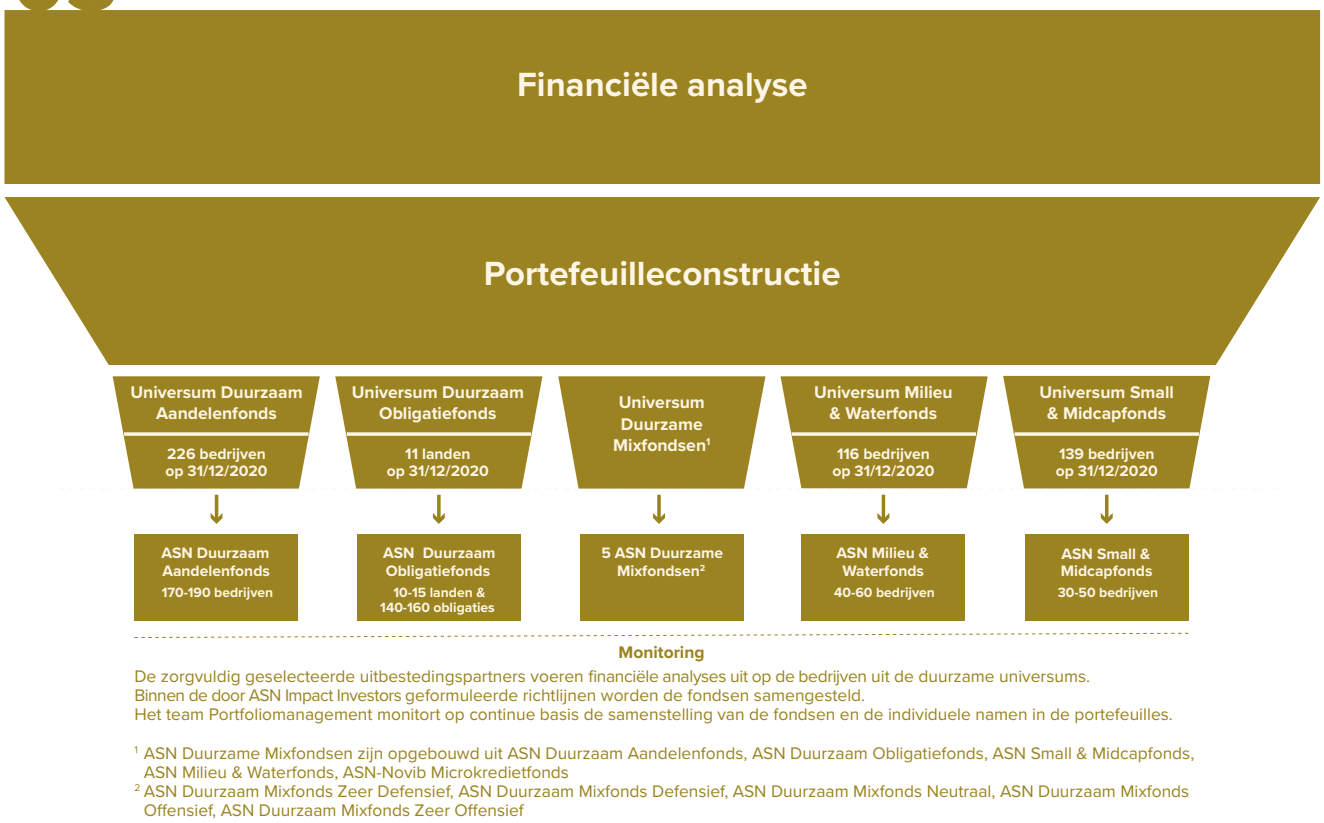

Stap 3: Portefeuilleconstructie
In stap drie worden de bedrijven van het beleggingsuniversum beoordeeld op financiële criteria en vindt de portefeuilleconstructie plaats. Deze stappen zijn uitbesteed aan zorgvuldig geselecteerde asset managers die gespecialiseerd zijn in het desbetreffende beleggingssegment.

Met het duurzaam beleggingsuniversum als uitgangspunt voeren de gedelegeerde asset managers financiële analyses uit. De nadruk in deze analyses ligt op waarderingen en specifieke bedrijfsrisico's bij de te onderzoeken namen. Bedrijven die als financieel aantrekkelijk kwalificeren, komen in aanmerking om opgenomen te worden in de betreffende portefeuilles. Uit deze bedrijven wordt vervolgens een fonds samengesteld. Hierbij wordt onder andere rekening gehouden met concentratie en risicorichtlijnen die door ASN Impact Investors zijn geformuleerd.

Monitoring
Het team Portfoliomanagement van ASN Impact Investors monitort op continue basis de samenstelling van de fondsen en de individuele namen in de portefeuilles. Dit team monitort tevens de dienstverlening en de prestaties van de gedelegeerde asset managers.

Alle beleggingsfondsen van ASN Impact Investors hebben duurzame doelstellingen en zijn daarmee een artikel 9 product in de betekenis van de SFDR

Toelichting beleggingsproces voor de niet-beursgenoteerde investeringen

Naast de beursgenoteerde investeringen voeren wij 2 fondsen met niet-beursgenoteerde beleggingen. Het betreft het ASN Groenprojectenfonds en het ASN-Novib Microkredietfonds. In hoofdlijnen kent het beleggingsproces bij de fondsen die niet-beursgenoteerde investeringen doen eenzelfde opzet als de fondsen die beleggen in beursgenoteerde bedrijven. Projectadviseurs dragen potentiële investeringskandidaten aan op basis van de fondsdoelstellingen en te realiseren impact van het fonds. Besluitvorming over de investeringen doet de Investeringscommissie van ASN Impact Investors.

Ideegeneratie

Aan de hand van de fondsstrategie wordt de portefeuilleopbouw vorm gegeven. We zoeken investeringen die bijdragen aan de duurzaamheid en rendementsdoelstellingen van onze fondsen. Hierbij maken we gebruik van ons eigen research en onze specialisten en de expertise van onze projectadviseurs.

Input van projectadviseurs

Met de fondsstrategie als uitgangspunt en de door het Portfoliomanagementteam gewenste invulling daarvan, dragen de projectadviseurs Triple Jump, FMO en de afdeling ASN Duurzame Financieringen (ADF) van ASN Bank, investeringsvoorstellen aan.

Investeringskandidaten selecteren voor duurzaamheidsonderzoek

Het team Portfoliomanagement besluit welke investeringsmogelijkheden doorgaan naar duurzaamheidsonderzoek en financiële analyse.

Duurzaamheids- en uitsluitingscriteria & Social Performance Review

Gespecialiseerde partners Triple Jump, FMO en afdeling ASN Duurzame Financieringen (ADF) van ASN Bank, voeren duurzaamheidsonderzoek uit. Criteria waarop getoetst wordt zijn door ASN Impact Investors opgesteld en worden frequent geactualiseerd en uitgebreid.

Financiële analyse & Veldonderzoek

Wanneer een potentiële investering de duurzaamheidstoets heeft doorstaan, vindt de financiële analyse en het veldonderzoek plaats. Vanwege de aard van de beleggingen in het ASN-Novib Microkredietfonds, kunnen sommige analyses gelijktijdig plaatsvinden.

Het duurzaamheidsonderzoek gecombineerd met de financiële analyse en het veldonderzoek vormt tezamen het due diligence onderzoek dat we op dit type investeringen doen.

Portefeuillesamenstelling

Na succesvolle due diligence, besluit de Investeringscommissie (IC) welke investeringen aan de portefeuille worden toegevoegd. Bij de samenstelling van de portefeuille wordt onder andere rekening gehouden met de huidige verdeling van de portefeuille, fondsrestricties, risk/return profiel en investeringscriteria.

Monitoring

Het team Portefeuillemanagement monitort op continue basis de samenstelling van de fondsen en de individuele namen in de portefeuilles.

1.2 DUURZAME SELECTIE 2020

211

Aantal bedrijven dat in 2020 is doorgelicht omdat zij voor heronderzoek in aanmerking kwamen of nieuw waren.

161

Aantal bedrijven dat in 2020 voor het ASN Duurzaam Aandelenfonds is onderzocht. Dit heeft geleid tot een nettogroei van het beleggingsuniversum met 27 bedrijven.

13

Het aantal bedrijven dat in 2020 uit het universum is verwijderd vanwege fusies en overnames, doordat zij illiquide werden of doordat hun omvang te groot was geworden voor een specifiek beleggingsuniversum.

41

In 2020 zijn er voor ASN Milieu & Waterfonds 41 bedrijven onderzocht. Er werden 9 nieuwe bedrijven toegelaten tot het ASN Beleggingsuniversum, 22 bedrijven werden gehandhaafd, 9 bedrijven afgewezen en 1 bedrijf afgekeurd en verwijderd.

38

In 2020 hebben we voor het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds 38 bedrijven onderzocht. Er werden 6 nieuwe bedrijven toegelaten tot het universum. 26 bedrijven werden gehandhaafd, 5 bedrijven afgewezen en 1 bedrijf afgekeurd en verwijderd uit het universum.

347

In totaal voldeden 347 beursgenoteerde bedrijven per 31 december 2020 aan onze duurzaamheidscriteria. Dat zijn er 15 meer dan per 31 december 2019.

47

In 2020 heeft het ASN Groenprojectenfonds 47 leningen in 25 projecten gecontracteerd, waarvan 23 projecten in Nederland en 2 in opkomende markten.

1

Voor de selectie van green bonds toetsten de analisten van het ECD obligaties aan onze criteria voor green bonds. In 2020 lieten we één nieuwe green bond toe.

1.3 BEOORDELING LANDEN IN 2020

In 2020 vond de tweejaarlijkse beoordeling van landen plaats op basis van ons duurzaamheidsbeleid. In totaal hebben we 199 landen beoordeeld.
Daarvan bleken 41 landen aan de uitsluitingscriteria te voldoen. Daarna hebben we de landen beoordeeld aan de hand van onze duurzaamheidscriteria. Uiteindelijk behaalden 38 landen een score die voldoende is om opgenomen te worden in het beleggingsuniversum van het ASN Obligatiefonds. We beleggen in 11 landen: zij voldoen aan onze duurzaamheidscriteria, geven euroleningen uit en zijn voldoende liquide.

2. Ontwikkelingen in ons duurzaamheidsbeleid

Goed beleid is continu in ontwikkeling. Dat komt doordat de wereld om ons heen continu verandert en onze inzichten soms ook. Het duurzaamheidsbeleid van ASN Impact Investors is vastgelegd in beleidsdocumenten. Deze bieden praktische handvatten waarmee wij beslissingen nemen over onze beleggingen en financieringen. Voor elke pijler, klimaat, biodiversiteit en mensenrechten, is een beleidsdocument. Deze hebben wij ook verder uitgewerkt voor diverse sectoren. In 2020 is ons duurzaamheidsbeleid op acht beleidsonderdelen aangepast of nieuw geformuleerd:

Mensenrechten
Gendergelijkheid, en dan vooral de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, was al onderdeel van ons non-discriminatiebeleid. Omdat we dit een belangrijk onderwerp vinden, is ervoor gekozen om dit onderwerp ook nog apart te omschrijven. Bedrijven moeten beleid hebben om genderdiscriminatie, waaronder ook geweld en intimidatie, tegen te gaan. Daarnaast is het goed als bedrijven stappen ondernemen om de loonkloof tussen mannen en vrouwen te verkleinen en ontwikkelingsmogelijkheden bieden om zo gelijke toegang tot seniorposities te bevorderen. Een ambitieuze doelstelling van minimaal 40% vrouwen in senior-posities past daarbij.

Daarnaast is aan de paragraaf dwangarbeid een nieuwe passage toegevoegd met het oog op de dubieuze rol die arbeidsbemiddelingsbureaus kunnen spelen. De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) maakt zich zorgen over de groeiende rol van intermediairs die buiten wet- en regelgeving handelen en soms misbruik maken van laaggeschoolde arbeidsmigranten. Deze kwetsbare groep moet bijvoorbeeld hoge aanwervingskosten terugbetalen en/of hun paspoort inleveren.

Als laatste is het ketenbeleid in het Mensenrechtenbeleid uitgebreid met gezonde en veilige arbeidsomstandigheden. Dit was ingegeven door de salience risk analyse die gedaan is voor het **Mensenrechtenrapport uit 2018**.

Biodiversiteit
Het biodiversiteitsbeleid is geactualiseerd op basis van nieuwe rapporten. Zoals het in 2019 gepubliceerde IPBES-rapport van het Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, het belangrijkste onafhankelijke orgaan van de Verenigde Naties op het gebied van biodiversiteit. Dit rapport is het eerste rapport sinds 2005 waarin op mondiaal niveau de status van biodiversiteit in kaart is gebracht.

Voor palmolie zijn de duurzaamheidscriteria aangepast. Het 'oude' beleid voor palmolie concentreerde zich op twee zaken: een lidmaatschap van de Roundtable for Sustainable Palm Oil (RSPO) en beleid voor de inkoop van palmolie. Conform het nieuwe beleid mijden we investeringen of beleggingen in palmolieproducenten en raffinaderijen. Investeren of beleggen in afnemers van palmolie of bedrijven die palmolie verwerken in hun producten is toegestaan, mits de palmolie duurzaam wordt verkregen. We eisen niet alleen een RSPO-lidmaatschap, maar hebben nu ook eisen op het gebied van transparantie.

Bedrijven scoren hoger als ze een actuele lijst met klachten en een lijst met leveranciers publiceren. Nieuw in het biodiversiteitsbeleid is het thema waterschaarste. Hierbij worden eisen gesteld aan bedrijven met fabrieken in gebieden waar waterschaarste heerst. We verwachten van deze bedrijven dat ze verantwoord omgaan met het aanwezige water. Ze beperken en beheersen hun watergebruik en zorgen ervoor dat hun watergebruik een minimale impact heeft. In gebieden met waterschaarste doen ze dat bijvoorbeeld door maatregelen uit te voeren die volgen uit een effectrapportage. Ook houden ze rekening met de waterbehoeften van de lokale bevolking en ecosystemen. Daarnaast moeten de bedrijven vervuiling voorkomen, bijvoorbeeld met behulp van een waterbeheersysteem. Zo'n systeem kan hergebruik van water bevorderen en lozing van vervuild water voorkomen.

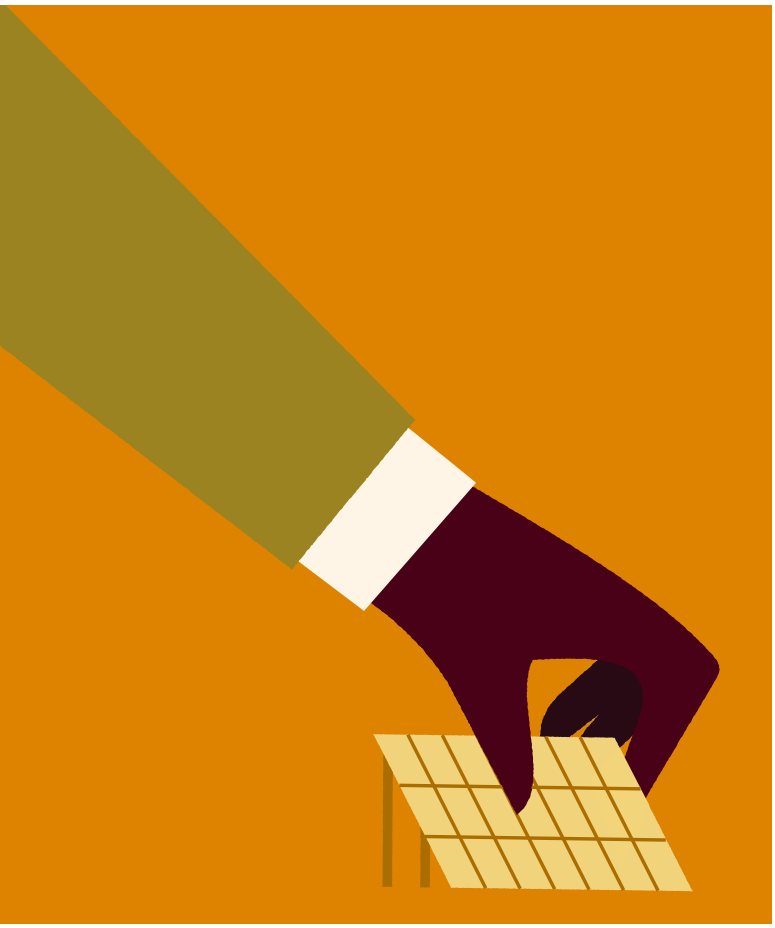

Het beleid voor dammen en waterkrachtcentrales is aangepast. Zo is de grootte van de dam niet langer een criterium. We kijken nu vooral of er een strategie bestaat waarin biodiversiteit in elke fase van de levenscyclus van de dam(men) wordt beschermd. Heeft het bedrijf dat de dam aanlegt of beheert zo'n strategie niet, dan is het project niet geschikt om te financieren of in te beleggen. Ook toegevoegd als criterium zijn de IFC Performance Standaarden 5 en 6. Bij deze standaarden wordt onder meer gekeken naar landverwerving, biodiversiteit en duurzaam beheer van levende natuurlijke hulpbronnen. Nieuw is tenslotte het hoofdstuk over energie-infrastructuur dat ingaat op energienetten en energiedragers zoals elektra en waterstof.

Consumentenveiligheid

Het nieuwe beleidsstuk Consumentenveiligheid is samengesteld uit bestaand beleid. Omdat we het een belangrijk thema vinden, is dit beleid losstaand geformuleerd. Hierin is terug te vinden dat we niet investeren in bedrijven die alcohol, tabak en gokspelen produceren en exploiteren. Maar ook dat we het belangrijk vinden dat consumenten producten veilig kunnen gebruiken. Bedrijven zijn er verantwoordelijk voor dat zij veilige producten op de markt brengen en eerlijke informatie verstrekken.

Circulair ondernemen

We willen de circulaire economie bevorderen. Hiervoor is nieuw beleid dat niet alleen het beleid over afvalverwerking uit 2009 vervangt maar nu ook een veel bredere insteek heeft. Het doel is grondstoffen optimaal te gebruiken en hergebruiken. Dat geldt voor zowel hernieuwbare grondstoffen (bijvoorbeeld hout en landbouwproducten) als niet-hernieuwbare grondstoffen (zoals metalen en mineralen). Afval bestaat niet, want grondstoffen worden telkens opnieuw ingezet.

Duurzame energie

In december 2020 publiceerden we een nieuw beleidsstuk: Duurzame Energie. Hierin behandelen we ons beleid ten opzichte van zonne-energie, windenergie, energie uit biomassa, geothermie (aardwarmte) en kernenergie. Ons standpunt ten opzichte van kernenergie is onveranderd: we investeren nog steeds niet in kernenergie vanwege de duurzaamheidsrisico's, het afval en de veiligheid. Het beleidsstuk bestaat grotendeels uit een samenvoeging van al bestaand beleid, dit is op punten herschreven, aangevuld met criteria voor projecten buiten Nederland en voor sommige stukken betreft het een uitwerking en onderbouwing van het bestaande beleid.

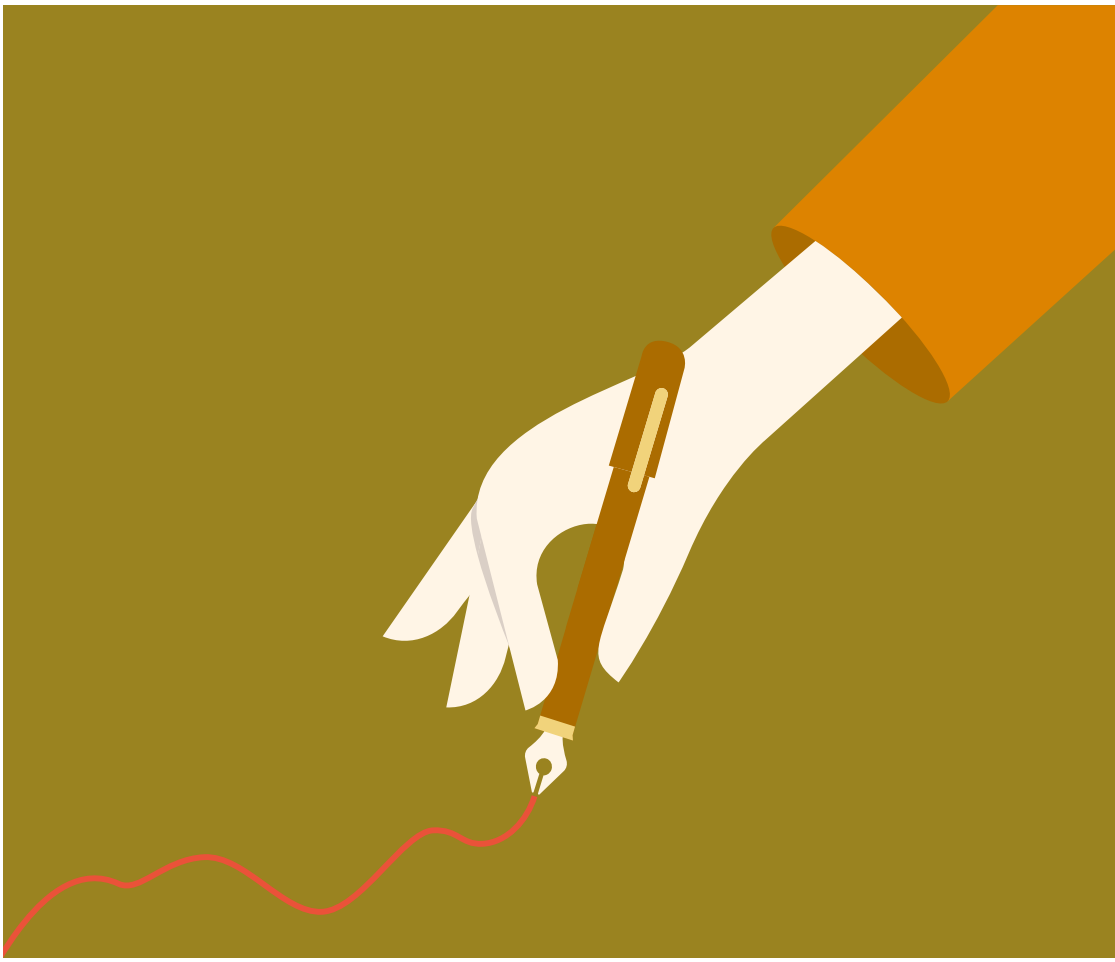

Belastingontwijking

Al een aantal jaar hebben we belastingbeleid, met daarin ook criteria voor belastingontwijking. We willen niet beleggen in bedrijven waar ernstige en/of stelselmatige controversen naar boven komen met betrekking tot het betalen van belastingen. Bij analyses van bedrijven was het in de praktijk lastig om een duidelijke grens te trekken tussen wat wel en wat niet onder ernstige belastingontwijking valt.
In de beleidsupdate Belastingontwijking zijn nu de gradaties in belastingontwijking gedefinieerd. We maken hierbij gebruik van de 'vier rode vlaggen' van de PRI (Principles for Responsible Investment). Is het bedrijf veroordeeld voor belastingontwijking, verstrekt het geen informatie over belastingafdracht, heeft het dochterbedrijven in belastingparadijzen zonder dat het daar ook echt activiteiten ontplooit of bestaat er een groot verschil tussen de verwachte belastingdruk en de daadwerkelijke belastingdruk? Als het antwoord op deze vier vragen ja is, dan heeft het bedrijf vier rode vlaggen en is het niet welkom in ons beleggingsuniversum.
Dit beleid is onderdeel van het beleidsdocument Bestuur en Beleid.

Transport

Het Transportbeleid heeft een significante update gehad. Een aantal criteria is hetzelfde gebleven: we investeren of beleggen niet in producenten van transportmiddelen die werken op verbrandingsmotoren. We hebben diverse investeringscriteria toegevoegd: bijvoorbeeld wat betreft waterstof, hybride auto's en elektrische vliegtuigen. Ook is er aandacht voor kansrijke ontwikkelingen, zoals de groeiende rol van het openbaar vervoer en de mondiale aandacht voor fietsen.

Plasticbeleid

Het in 2019 geïntroduceerde plasticbeleid is vernieuwd. Hoewel de uitgangspunten grotendeels gelijk zijn gebleven, ziet het beleidsstuk er toch heel anders uit. Zo is de op circulariteit gebaseerde visie nadrukkelijker opgenomen, zijn de afwegingen duidelijker uitgelegd en is er ook nieuwe informatie toegevoegd. Ook zijn de absolute en relatieve criteria algemener geformuleerd; ze gelden nu wereldwijd en voor alle sectoren.

U vindt onze beleidsdocumenten op Duurzame keuzes pagina op onze website.

3. SDG's

De Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (SDG's) zijn van groot belang voor een wereldwijde agenda voor duurzame ontwikkeling. Wij onderschrijven het belang ervan en zien veel overeenkomsten met ons eigen beleid. En we gaan zelfs een stapje verder.

De SDG's hebben als doel om voor 2030 armoede in de wereld te verminderen, ongelijkheden terug te dringen, klimaatverandering aan te pakken en natuurlijke hulpbronnen te beschermen. ASN Impact Investors onderschrijft het belang van deze doelstellingen. Doordat wij al ruim een kwart eeuw internationale standaarden als uitgangspunten voor ons duurzaamheidsbeleid nemen, zijn er veel overeenkomsten tussen ons beleid en de SDG's.

3.1 HOE WIJ ONS OP DE SDG'S RICHTEN

Wij hebben de overeenkomsten en verschillen tussen de SDG's en het duurzaamheidsbeleid van ASN Impact Investors in kaart gebracht. Daarbij hebben we gekeken naar de 17 doelstellingen (goals) en de 169 subdoelen (targets). Hoewel de SDG's voor landen zijn opgesteld, hebben we toch een koppeling gemaakt naar onze beleggingsfondsen. Maar ons eigen beleid is ons uitgangspunt.

1. Do no harm

We sluiten alle activiteiten uit die in de aard van de activiteit schadelijk kunnen zijn voor mens, klimaat en natuur. Eventuele schadelijke invloeden mitigeren we om eventuele ongunstige impact te minimaliseren. Dit vormt de basis van ons beleid. Positieve impact begint immers met het verlagen van de negatieve impact. Ons duurzaamheidsbeleid bevat daarom uitsluitingscriteria voor onder meer wapenhandel, ontbossing, activiteiten die ingaan tegen dierenwelzijn en fossiele energie.

"De SDG's besteden weinig of geen aandacht aan dierenwelzijn"

2. Effectief positieve impact met onze langetermijndoelen

Met onze langetermijndoelen voor klimaat, biodiversiteit en mensenrechten (zie hiervoor ook Hoofdstuk 4) richten we ons op een effectief positieve impact. We meten onze invloed op het klimaat en de biodiversiteit; we streven ernaar onze negatieve impact op klimaat en biodiversiteit te minimaliseren, en door middel van strategisch engagement op een leefbaar loon in de kledingindustrie actief bij te dragen aan betere mensenrechten wereldwijd.

Bijdrage langetermijndoelen aan SDG's

Bijdrage van het langetermijndoel klimaat

Bijdrage van het langetermijndoel biodiversiteit

Bijdrage van het langetermijndoel leefbaar loon in de kledingindustrie

3.2 DE SDG'S WAARAAN DE BELEGGINGS-FONDSEN BIJDRAGEN

ASN Duurzaam Aandelenfonds

Het ASN Duurzaam Aandelenfonds draagt met name bij aan SDG's 8, 9, 12 en 13 en richt zich hierbinnen op de subdoelen 8.8, 9.4, 12.6 en 13.2. Dit betekent onder meer dat het fonds bedrijven aanmoedigt om duurzaamheids-informatie te integreren in besluitvorming, een gelijke - veilige – gezonde werkomgeving bevordert en doel-treffend omgaat met hulpbronnen en milieuvriendelijke technologieën.

Het fonds belegt in beursgenoteerde bedrijven die schone, milieuvriendelijke technologieën toepassen. We mijden en sluiten niet-duurzame activiteiten uit. Het fonds belegt bijvoorbeeld niet in de fossiele-energiesector, afvalverwerkers die voornamelijk afval storten en produ-centen van verbrandingsmotoren. Het fonds belegt wel in openbaar vervoer, telecommunicatie en softwarebedrij-ven.

We onderzoeken de risico's, het beleid en de prestaties van bedrijven op het gebied van onder meer milieu, ontbossing en verandering van landgebruik, introductie van uitheemse soorten, overexploitatie, en vervuiling. Ook onderzoeken we of de ondernemingen voldoen aan onze duurzaamheidscriteria op het gebied van mensen-rechten: gelijke behandeling en non-discriminatie, kinderarbeid, dwangarbeid, vakbondsvrijheid, gezonde en veilige werkomgeving en leefbaar loon.
We houden daarnaast relatief grotere belangen in de portefeuille aan in ondernemingen die relatief minder CO_2 uitstoten.

ASN Duurzaam Obligatiefonds

Het ASN Duurzaam Obligatiefonds draagt met name bij aan SDG's 10, 13, 15 en 16 en richt zich hierbinnen op de subdoelen 10.4, 13.2, 15.5 en 16.10. Dit betekent onder meer dat het fonds landen beoordeelt, selecteert en weegt op inkomensongelijkheid, het risico op corruptie, het aandeel ontwikkelingsgeld, het risico dat er gediscrimineerd wordt, de uitstoot van broeikasgassen, het aandeel duurzaam opgewekte elektriciteit, de hoeveelheid geproduceerde kernenergie, de oppervlakte beschermd natuurgebied, de uitstoot van zwaveloxiden en op land gestort afval. Bij de selectie van landen hanteren we de volgende uitsluitingscriteria op het gebied van mensenrechten: misdaden tegen

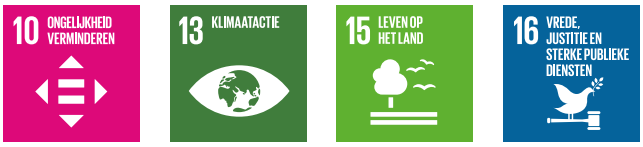

de menselijkheid, genocide, doodstraf en oorlogs-misdaden, ratificering van het Akkoord van Parijs, het niet onderschrijven van internationale verdragen die bijdragen aan de bescherming van biodiversiteit.
De duurzaamheidsscore van de landen in het fonds hangt ook af van het risico op dwang- en kinderarbeid en de vrijheid van meningsuiting en vereniging.
Bovendien belegt het fonds in social bonds, met projec-ten in sociale woningbouw en microkredieten. Deze obligaties dragen bij aan vermindering van ongelijkheid. Daarnaast belegt het fonds in green bonds, die vooral projecten in duurzame energie en energiebesparing financieren. Deze obligaties dragen bij aan het tegengaan van klimaatverandering.
De impact van het fonds op de biodiversiteit is heel klein (PRé Sustainability, 2019, zie hoofdstuk 5.2). Daar-naast dragen de green bonds waarin het belegt, bij aan behoud van bioversiteit.

ASN Milieu & Waterfonds:

Het ASN Milieu & Waterfonds draagt met name bij aan SDG's 6, 7, 9 en 12 en richt zich onder andere op de subdoelen 6.3, 7.2 en 12.5. Dit betekent onder meer het verbeteren van de waterkwaliteit door verontreiniging, het tegen gaan van lozing, het verhogen van het aandeel hernieuwbare energie, het stimuleren van doeltreffende milieuvriendelijke technologieën in industriële processen, duurzame voeding en landbouw en het beperken van de afvalproductie.

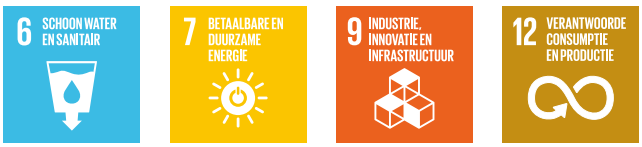

ASN Duurzaam Small & Midcapfonds

Het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds draagt met name bij aan SDG's 8, 9, 12 en 13 en richt zich onder andere op de subdoelen 8.8, 9.4, 12.6 en 13.2. Dit bete-kent onder meer dat het fonds bedrijven aanmoedigt om duurzaamheidsinformatie te integreren in besluitvorming, een gelijke – veilige – gezonde werkomgeving te bevorderen en doeltreffend om te gaat met hulpbronnen en milieuvriendelijke technologieën.
Het fonds belegt in beursgenoteerde bedrijven die schone, milieuvriendelijke technologieën toepassen.
We sluiten niet-duurzame activiteiten uit en mijden deze.
Het fonds belegt bijvoorbeeld niet in de fossiele-energie-sector, afvalverwerkers die voornamelijk afval storten

en producenten van verbrandingsmotoren. Het fonds belegt wel in openbaar vervoer, telecommunicatie en softwarebedrijven.

We onderzoeken de risico's, het beleid en de prestaties van bedrijven op het gebied van onder meer milieu, ontbossing en verandering van landgebruik, introductie van uitheemse soorten, overexploitatie, en vervuiling. Ook onderzoeken we of de ondernemingen voldoen aan onze duurzaamheidscriteria op het gebied van algemene mensenrechten: gelijke behandeling en non-discriminatie, kinderarbeid, dwangarbeid, vakbondsvrijheid, gezonde en veilige werkomgeving en leefbaar loon.

Het fonds mijdt sectoren als het risico groot is dat de arbeidsomstandigheden slecht zijn, zoals in de landbouw, mijnbouw en seksindustrie. Daarnaast onderzoeken we of ondernemingen voldoen aan de duurzaamheidscriteria op het gebied van algemene mensenrechten: gelijke behandeling en non-discriminatie, kinderarbeid, dwangarbeid, vakbondsvrijheid, gezonde en veilige werkomgeving en leefbaar loon.

We sluiten vervuilende sectoren uit van het fonds en mijden deze. We onderzoeken het beleid en de prestaties van bedrijven op het gebied van onder meer ontbossing en verandering van landgebruik.

ASN Groenprojectenfonds

Het ASN Groenprojectenfonds draagt met name bij aan SDG's 7, 11 en 13 en richt zich onder andere op de subdoelen 7.2, 11.6 en 13.2. Dit betekent dat het fonds bijdraagt aan het verhogen van het aandeel duurzame energie en decentrale energievoorzieningen, het reduceren van nadelige milieu-impact voor stadsbewoners en het integreren van maatregelen met betrekking tot klimaatverandering in (nationale en internationale) beleidslijnen, strategieën en planning.

ASN-Novib Microkredietfonds

Het ASN-Novib Microkredietfonds draagt met name bij aan SDG's 1, 5, 8 en 10 en richt zich onder andere op de subdoelen 1.4, 5.a, 8.3 en 10.b. Dit betekent onder meer gelijke rechten voor mannen en vrouwen en in het bijzonder voor de armsten, groei in kwetsbare gebieden bevorderen, ongelijkheid tussen landen terugdringen en financiële stromen stimuleren daar waar de behoefte het grootst is.

ASN Duurzaam Mixfonds

Via de beleggingen draagt ook het ASN Duurzaam Mixfonds bij aan de SDG's. Dit fonds draagt aan dezelfde SDG's bij als het ASN Duurzaam Aandelenfonds en ASN Duurzaam Obligatiefonds. Het ASN Duurzaam Mixfonds belegt namelijk in deze fondsen.

ASN Duurzaam Mixfonds Zeer Defensief t/m Zeer Offensief

Via de beleggingen dragen de volgende ASN beleggingsfondsen bij aan de SDG's:

ASN Duurzaam Mixfonds Zeer Defensief
ASN Duurzaam Mixfonds Defensief
ASN Duurzaam Mixfonds Neutraal
ASN Duurzaam Mixfonds Offensief
ASN Duurzaam Mixfonds Zeer Offensief.

Deze fondsen dragen bij aan dezelfde SDG's bij als het ASN Duurzaam Aandelenfonds, het ASN Duurzaam Obligatiefonds, het ASN Small & Midcapfonds, het ASN Milieu & Waterfonds en het ASN-Novib Microkredietfonds. Deze Duurzaam Mixfondsen beleggen namelijk in al deze fondsen.

4. Doelstellingen

4.1 ONZE MISSIE

'Ons economische handelen is erop gericht de duurzaamheid van de samenleving te bevorderen. We werken mee aan veranderingen die zijn bedoeld om een einde te maken aan processen waarvan de nadelige gevolgen worden verschoven naar toekomstige generaties of worden afgewenteld op het milieu, de natuur en kwetsbare bevolkingsgroepen. Daarbij verliezen we niet de noodzaak uit het oog om op lange termijn een rendement te behalen op de door onze klanten toevertrouwde middelen die recht doet aan hun verwachtingen.'

Wij willen de nadelige gevolgen van de huidige systemen niet afwentelen op de toekomst, het milieu of kwetsbare bevolkingsgroepen. Daarom delen we ook met dit rapport onze kennis en zijn we transparant, ook over negatieve impact.

4.2 AMBITIE 2030

Wij zijn pas tevreden als we in 2030 meer CO_2 aan het klimaat onttrekken dan we uitstoten, de leefomstandigheden en arbeidsrechten van werknemers overal ter wereld structureel verbeteren, zorgen dat er dier- en plantsoorten terugkomen in plaats van verdwijnen en natuurlijk als we daarmee een gezond financieel rendement behalen. Klimaat, biodiversiteit en mensenrechten. Dat zijn onze pijlers. Daarnaast vinden we goed bestuur en dierenwelzijn belangrijk. Ze vormen samen niet de schil, maar de kern van onze doelstellingen en daarmee onze werkwijze.

uitgangspunt. Ook sluiten onze visie, missie en doelstellingen goed aan bij de *Sustainable Development Goals* (SDG's) van de Verenigde Naties, zoals beschreven in Hoofdstuk 3.

Normen en waarden

We onderschrijven normen en waarden als rechtvaardigheid, het voorzichtigheidsbeginsel, transparantie en de wetenschap als leidraad. Zij hebben onze geschiedenis bepaald en geven ook onze toekomst aan. Daarnaast hebben we een aantal fundamentele ethische keuzes gemaakt, zoals niet investeren in bont en wapens.

PIJLER:	LANGETERMIJNDOELSTELLING
Klimaat:	Klimaatpositief in 2030
Biodiversiteit:	Positief effect op biodiversiteit in 2030
Mensenrechten:	In 2030 heeft de kledingsector alle benodigde processen geïmplementeerd om een leefbaar loon voor de werknemers in zijn keten mogelijk te maken

Onze missie, werkwijze en doelstellingen zijn gebaseerd op:

Wereldwijd erkende rapporten, verdragen en conventies

Wij definiëren "duurzaamheid" volgens het Brundtland-rapport "*Our Common Future*" uit 1987: "Ontwikkeling die tegemoet komt aan de behoeften van het heden, zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen". In ons selectieproces nemen wij internationale verdragen en conventies, zoals bijvoorbeeld het Parijs-akkoord en de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens, als

Menselijke basisbehoeften

We baseren ons op menselijke behoeften. Zo horen voedsel en water bij onze primaire levensbehoeften. Wonen, onderwijs en energie vallen onder behoefte aan veiligheid en zekerheid. Ook transport, afvalverwerking en kleding zijn belangrijk voor een goed bestaan. De bedrijven, projecten en instellingen die we financieren en waarin we beleggen, spelen een belangrijke rol bij het voldoen aan deze behoeften.

Kernbegrip	Uitgangspunt	Elementen
Duurzaamheid	Brundtland-rapport	Onder andere rechtvaardige verdeling welvaart, relatie tussen korte en lange termijn, relatie tussen milieu en welvaart.
Mensenrechten	Onder andere Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en Guiding Principles on women, Business and Human Rights van de Verenigde Naties en de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO).	Onder andere zorg, leefbaar loon, geen kinderarbeid maar school, goede arbeidsomstandigheden, privacy, sociale behoeften.
Klimaat	Bevindingen van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), van de World Meteorological Organization (WMO), het United Nations Environment Programme (UNEP) en het Akkoord van Parijs	Onder andere energie, wonen, klimaat, broeikasgassen
Biodiversiteit	Convention on Biological Diversity (CBD) opgesteld tijdens de Rio Earth Summit in 1992	Onder andere voeding, landgebruik, natuur, water, kringloopeconomie, lucht.
Bestuur	Verdragen en regels van de OESO en de VN	Onder andere anti-corruptie, functionerende rechtsstaat.
Dierenwelzijn	Vijf vrijheden van het Farm Animal Welfare Committee	Onder andere dierenwelzijn.

Doelstellingen per pijler

Klimaat

Willen we binnen veilige grenzen van klimaatverandering blijven en het Klimaatakkoord van Parijs halen, dan zijn wereldwijd sterkere ambities en maatregelen nodig.

Klimaatpositieve impact houdt dat we met het totaal van onze beleggingen per saldo meer broeikasgassen uit de atmosfeer onttrekken, dan onze investeringen uitstoten. Met de beleggingen in aandelen verwachten we in 2030 nog emissies te hebben, dus die willen we compenseren met negatieve emissies. Klimaatpositief realiseren we door:

- Minder uitstoot van broeikasgassen, bijvoorbeeld door energiebesparing
- Indirect door duurzame energieopwekking
- Negatieve emissies

Biodiversiteit

De biodiversiteit neemt dramatisch en voortdurend af in nagenoeg alle regio's wereldwijd. Er is dan ook een enorme urgentie dat we onze invloed aanwenden om dit te stoppen. Daarom is het doel voor de beleggingsfondsen van ASN Impact Investors een positief effect op de biodiversiteit in 2030.

Onze onderliggende doelstelling is niet zozeer om zoveel mogelijk soorten in stand te houden, maar dat de "life support systems" van de natuur in stand blijven. Dit betekent dat de natuur haar basisfuncties - zoals onder andere CO_2-vastlegging, voedselproductie, energievoorziening en een stabiel klimaat - blijft vervullen. Er is een duidelijke afhankelijkheid en invloed tussen biodiversiteit en klimaat, zeker met ons lange termijndoel: klimaatpositief. Dit biedt kansen voor de ontwikkeling van producten en investeringscategorieën.

De definitie van biodiversiteit: de variatie aan levende organismen en de verscheidenheid aan relaties die zij met elkaar hebben in ecosystemen

Veel mensen en bedrijven realiseren zich niet of onvoldoende dat met het verlies aan biodiversiteit basisfuncties zoals voedselproductie, schoon water en energie verloren kunnen gaan. De gevolgen van dit biodiversiteitsverlies hebben waarschijnlijk de meeste impact op mensen uit niet-Westerse landen, terwijl zij de minste middelen hebben om zich tegen de gevolgen te beschermen. Gelukkig komt er ook internationaal steeds meer aandacht voor biodiversiteit, bijvoorbeeld in de Natural Capital Finance Alliance.

"Met alleen klimaatneutraal lossen we de problemen niet op. Om de afspraken van Parijs te halen moeten we wereldwijd en massaal CO_2 uit de lucht gaan halen"

Mariëtta Smid, Senior Manager Duurzaamheid

Mensenrechten

Mensenrechten staan wereldwijd nog steeds enorm onder druk en zijn door COVID-19 nog meer onder druk komen te staan. Ook klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit dragen bij aan een groeiende ongelijkheid. Wij nemen onze verantwoordelijkheid voor mensenrechten door criteria op het gebied van mensenrechten mee te nemen in al onze beleggingen en door ons actief in te zetten voor een leefbaar loon in de kledingindustrie.

De kledingbedrijven in het ASN Beleggingsuniversum voldoen aan onze duurzaamheidscriteria, maar er vinden helaas ook nog steeds veel misstanden plaats. Veel zijn gerelateerd aan het betalen van een leefbaar loon aan de textielwerkers, de mensen die de kleding naaien. Wij zijn van mening dat we onze invloed als belegger het beste in kunnen zetten op het vlak van leefbaar loon omdat dit het thema 'mensenrechten' heel tastbaar maakt en zorgt dat je problemen in de keten concreet aan kunt pakken. Ook is het een zogenaamd enabling right; een leefbaar loon stelt medewerkers in staat tot méér. Het maakt ze weerbaarder, de stap naar een vakbond oprichten wordt kleiner en het helpt in de strijd tegen kinderarbeid.

Daarom nemen we deel aan het Platform Living Wage Financials (PLWF), dat ASN Bank samen met Triodos IM en MN heeft opgericht. Inmiddels heeft dit platform vijftien leden, met een gezamenlijk belegd vermogen van 2.600 miljard euro.

Onze KPI's voor een leefbaar loon in de kledingindustrie

Het Platform Living Wage Financials deelt de bedrijven in de kledingsector in categorieën in op basis van hun status m.b.t. leefbaar loon. In 2020 is het aantal categorieën verhoogd van vier naar vijf. De extra categorie ontstaat doordat de 'leading' categorie is opgesplitst. Er ontstaat zo een categorie Advanced van 30 – 35 punten en een categorie Leading van >35 punten. Hierdoor kunnen we de leiders beter identificeren.

Embryonic	0 tot en met 10 punten
Developing	11 tot en met 20 punten
Maturing	21 tot en met 30 punten
Advanced	31 tot en met 35 punten
Leader	36 tot en met 40 punten

Het is onze ambitie dat alle bedrijven in ons universum ten minste 35 punten scoren in 2030:

Embryonic	Developing	Maturing	Advanced	Leaders
2020	2021	2024	2027	2030

- Vanaf 2021 bevinden de kledingbedrijven in het universum zich in ieder geval in de Developing fase. Oftewel: we schatten de haalbaarheid voor bedrijven om aan ons doel voor 2030 te voldoen lager in wanneer zij zich nu nog in de Embryonic fase bevinden.
- Vanaf 2024 bevinden de kledingbedrijven in het universum zich in ieder geval in de Maturing fase. Oftewel: we schatten de haalbaarheid voor bedrijven om aan het doel voor 2030 te voldoen lager in wanneer zij zich nu nog in de Developing fase bevinden.
- Vanaf 2027 bevinden de kledingbedrijven in het universum zich in ieder geval in de Advanced fase. Oftewel: we schatten de haalbaarheid voor bedrijven om aan het doel voor 2030 te voldoen lager in wanneer zij zich nu nog in de Maturing fase bevinden.
- Vanaf 2030 dienen alle kledingbedrijven in het universum zich in de Leading categorie te bevinden.

Door middel van strategisch engagement (zie hoofdstuk 6) sturen we op deze KPI's.

4.3 DOELSTELLINGEN PER FONDS

Als ASN Impact Investors geven we via de beleggingsfondsen invulling aan onze visie, missie, strategie en doelstellingen. Al bijna dertig jaar lang hanteren we een besluitvormingsproces dat zich richt op het bereiken van duurzame doelstellingen en het minimaliseren van nadelige gevolgen van de beleggingen op milieu en maatschappij. Middels positieve selectie zoeken we naar bedrijven en projecten met toekomstbestendige bedrijfsactiviteiten en goede financiële vooruitzichten. Dit zijn onze doelstellingen per fonds.

ASN Duurzaam Aandelenfonds

1) Het minimaliseren van de uitstoot van CO_2 per jaar in lijn met het Akkoord van Parijs (uitgedrukt in de bijdrage van het fonds aan de 1,5 graden economie);
2) Het minimaliseren van de negatieve impact op biodiversiteit per geïnvesteerde euro (ten opzichte van basisjaar 2019);
3) Het implementeren van alle benodigde processen om leefbaar loon toegankelijk te maken voor fabrieksweknemers in de keten van de kledingindustrie voor 2030.

DE AANLOOP NAAR SFDR

2020 was ook het jaar van de voorbereidingen op de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), de nieuwe regelgeving die onderdeel is van het Sustainable Finance Action Plan (SFAP) dat EU- landen stimuleert om duurzaam te beleggen om zo de klimaatdoelen van het Akkoord van Parijs en de Europese Green Deal mede te realiseren. Beide omarmen wij van harte. Ze stimuleren bij iedereen het langetermijndenken en zorgen voor meer transparantie.

De SFDR in het bijzonder moet de duurzaamheidsaspecten van financiële producten helderder en transparanter maken, zodat beleggers meer inzicht krijgen in hoe duurzaam hun beleggingen zijn en ze beleggingsproducten ook beter met elkaar kunnen vergelijken op dit gebied.

Alle ASN beleggingsfondsen zijn door hun duurzame beleggingsdoelstelling een artikel 9 product in de betekenis van de SFDR: artikel 9 producten zijn beleggingsproducten die zich specifiek richten op het behalen van een duurzaamheidsdoel.

In het kader van SFDR hebben we onze duurzame beleggingsdoelstellingen voor de ASN beleggingsfondsen nog scherper geformuleerd.

ASN Milieu & Waterfonds

1) Het minimaliseren van de uitstoot van CO_2 per jaar in lijn met het Akkoord van Parijs (uitgedrukt in de bijdrage van het fonds aan de 1,5 graden economie); en,
2) Het minimaliseren van de negatieve impact op biodiversiteit per geïnvesteerde euro (ten opzichte van basisjaar 2019).

ASN Duurzaam Small & Midcapfonds

1) het minimaliseren van de uitstoot van CO_2 per jaar in lijn met het Akkoord van Parijs (uitgedrukt in de bijdrage van het fonds aan de 1,5 graden economie); en,
2) het minimaliseren van de negatieve impact op biodiversiteit per geïnvesteerde euro (ten opzichte van basisjaar 2019).

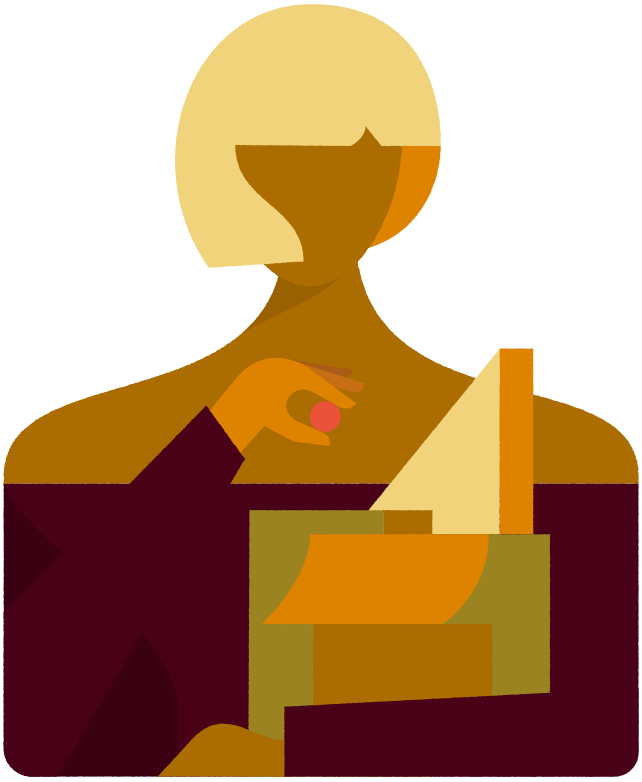

ASN Duurzaam Obligatiefonds

1) Het financieren van (semi-)overheden die een ambitieus klimaatbeleid voeren, en biodiversiteit en mensenrechten beschermen en bevorderen;
2) Het minimaliseren van CO_2 -uitstoot (gemeten in tonnen CO_2 per miljoen euro belegd vermogen).

ASN-Novib Microkredietfonds

1) Het verbeteren van toegang tot financiële diensten voor mensen met lage inkomens en microbedrijven en kleine bedrijven ('financial inclusion') zodat zij (meer) inkomen kunnen verwerven en hun financiële weerbaarheid kunnen versterken.

ASN Groenprojectenfonds

1) Het vermijden en/of minimaliseren van de uitstoot van CO_2 door energie op te wekken met behulp van duurzame energiebronnen zoals wind- of zonne-energie.

ASN Mixfondsen

Deze hebben de duurzame beleggingsdoelstellingen die afgeleid zijn van de onderliggende beleggingsfondsen. Voor de meeste fondsen geldt een combinatie van het minimaliseren van de uitstoot van CO_2 per jaar in lijn met het Akkoord van Parijs (uitgedrukt in de bijdrage van het fonds aan de 1,5 graden economie) en het verbeteren van toegang tot financiële diensten voor mensen met lage inkomens en micro- en kleine bedrijven ('financial inclusion') zodat zij (meer) inkomen kunnen verwerven en hun financiële weerbaarheid kunnen versterken of het minimaliseren van de negatieve impact op biodiversiteit per geïnvesteerde euro (ten opzichte van basisjaar 2019).

"Voor ons Microkredietfonds hadden we in 2020 al specifiekere, aangescherpte doelstellingen, zoals het aantal vrouwen en het aantal mensen in ruraal gebied, er zijn specifieke duurzame kpi's"

5. Impact

Ons doel is een positieve impact op klimaat, biodiversiteit en mensenrechten in 2030.

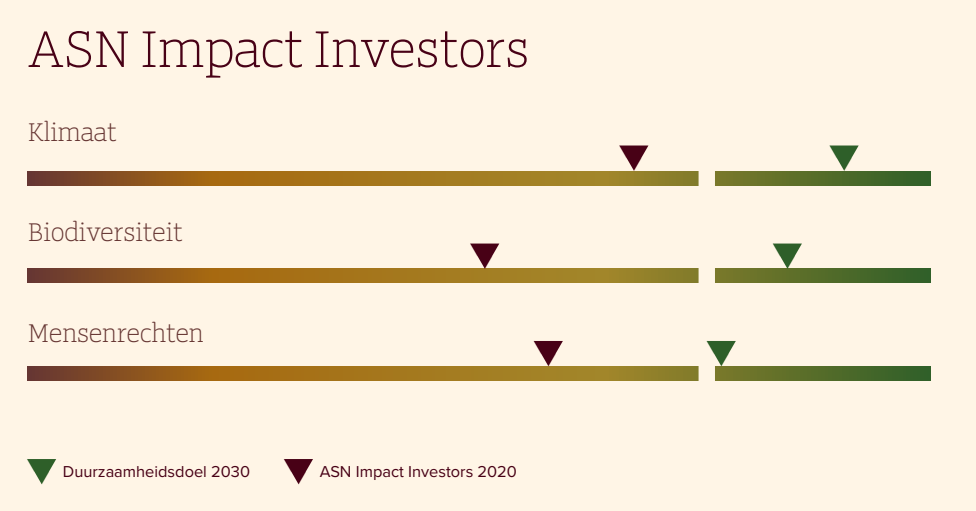

Voor ons is het heel simpel. Zolang beleggingen onderaan de streep bijdragen aan meer CO_2-uitstoot dan er uit het klimaat onttrokken wordt. Of dat er dankzij de beleggingen meer dier- en plantensoorten verdwijnen dan er terugkomen. Dan hebben de beleggingen een negatieve impact. Dan verarmen ze de wereld.

De beleggingswereld heeft nog een lange weg af te leggen voordat we feitelijk kunnen zeggen dat we als sector de wereld verrijken.

5.1 KLIMAAT

Het is onze doelstelling dat onze financieringen en investeringen in 2030 per saldo klimaatpositief zijn. Dat betekent dat wij dan meer broeikasgassen uit de atmosfeer halen, dan onze investeringen uitstoten. Dit kunnen wij realiseren door:

- Minder geld te steken in activiteiten die broeikasgassen uitstoten
- Meer te investeren in duurzame energie en energiebesparing
- Projecten te financieren die ervoor zorgen dat CO_2 uit de atmosfeer wordt gehaald en wordt opgeslagen

Op kwartaalbasis monitoren wij de ontwikkeling van de CO_2 performance. Zo kunnen we op CO_2 performance sturen om onze doelstelling te realiseren.

Vanaf 2021: ook klimaatimpact van het ASN-Novib Microkredietfonds

Voor de berekening van de CO_2-impact van investeringen van de ASN Microkredietpool is nog geen methodiek beschikbaar. In 2020 is door een aantal internationaal opererende financiële instellingen het Joint Impact Model ontwikkeld om de CO_2-impact te berekenen. We zijn voornemens om in 2021 de portefeuille van het ASN-Novib Microkredietfonds te implementeren in het model. Zo willen we ook de milieu-impact van deze investeringen inzichtelijk maken en hierover rapporteren.

Conform PCAF

ASN Impact Investors werkt voortdurend aan verbeteringen van de methodiek waarmee de klimaatimpact van onze beleggingen wordt gemeten, en aan de kwaliteit van de data die daarbij gebruikt worden. Eind 2020 hebben we besloten de methode waarmee we de klimaatimpact van de beleggingen meten, aan te passen. Tot die tijd berekenden wij de klimaatimpact van onze beleggingen op basis van de methode 'CO_2-winst-en-verliesrekening'.

OVER PCAF

Het was in 2020 vijf jaar geleden dat een kleine afvaardiging van ASN Bank, waaraan ASN Impact Investors gelieerd is, op weg naar de Klimaatconferentie in Parijs een belofte deed.
Een belofte namens 14 financiële instellingen om een rekenmethode te ontwikkelen en klimaatdoelen te bepalen. En zo een bijdrage te leveren aan het afremmen van de klimaat-opwarming.

De 14 instellingen onder leiding van ASN Bank noemden zichzelf Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). Begin 2019 ging PCAF Global verder als een internationale organisatie. Na de toetreding van enkele grote Amerikaanse banken stond de teller begin 2021 op 95 aangesloten financiële instellingen. Al deze financiële instellingen hebben beloofd om in 2050 klimaatneutraal te zijn met hun activiteiten. De door PCAF ontwikkelde PCAF-methodiek heeft uiteindelijk als doel portefeuilles te realiseren met een geringe CO_2-impact, in overeenstemming met het Akkoord van Parijs.

De PCAF-methodiek is een breed gedragen standaard in de Nederlandse financiële wereld. Zij sluit aan bij de rapportageverplichtingen die vanuit Europese wetgeving gaan gelden. Gebruik van de PCAF-methodiek maakt de CO_2-resultaten transparant, zodat deze vergeleken kunnen worden met de CO_2-resultaten van andere vermogensbeheerders. Een uitgebreide beschrijving van de PCAF-methodiek is te vinden op www.carbonaccountingfinancials.com.

Vanaf ultimo 2020 rapporteren wij over onze fondsen die in beursgenoteerde bedrijven beleggen, conform de methodiek van het Platform Carbon Accounting Financials (PCAF). Met onze rapportage over de leningen die onze fondsen verstrekken, sluiten we zoveel mogelijk aan bij de PCAF-methodiek. Voor de beursgenoteerde bedrijven maken wij gebruik van de data van Trucost.

De cijfers over 2019 zijn met terugwerkende kracht gecorrigeerd conform de PCAF-methodiek om een vergelijking met 2020 mogelijk te maken. We richten ons erop om in 2021 ook voor het ASN Groenprojectenfonds in lijn met de PCAF-methodiek te rapporteren.

Met scope 3 gaan we een stap verder

In plaats van de directe en first tier indirecte uitstoot rapporteren we nu de uitstoot opgedeeld in scope 1 en 2, en afzonderlijk scope 3. Rapporteren over scope 1 en 2 is verplicht. Wij hebben er echter voor gekozen om ook scope 3 mee te nemen in onze berekeningen. Dit geeft namelijk een realistischer beeld van de totale CO_2-impact van een bedrijf.

Scope 1: heeft betrekking op de directe CO_2-uitstoot van een bedrijf en wordt veroorzaakt door eigen bronnen binnen de organisatie. Denk hierbij aan verwarmingsinstallaties en eigen auto's.

Scope 2: gaat in op de indirecte uitstoot van CO_2 door opwekking van zelf gekochte en verbruikte elektriciteit of warmte.

Scope 3: is de CO_2-uitstoot in de gehele levenscyclus van de producten die een bedrijf koopt, produceert en/of verkoopt. Dit betreft de indirecte uitstoot die wordt veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten van de andere organisaties/bedrijven in de productieketen. Scope 3 is vaak significant hoger dan de eerste twee scopes. Omdat over de scope 3 data nog vrijwel niet wordt gerapporteerd, zijn het nu nog vooral schattingen.

Conform de PCAF-methodiek rapporteren wij geen netto CO_2-uitstoot meer, maar rapporteren wij de CO_2-uitstoot en vermeden CO_2-uitstoot separaat. De reden is dat uitstoot niet kan worden gecompenseerd met vermeden uitstoot.

We rekenen nu met de enterprise value (ondernemingswaarde) in plaats van de marktkapitalisatie van bedrijven. In de enterprise value is ook de schuld van een bedrijf meegenomen. Door deze methode wordt de CO_2-uitstoot op een betere manier toebedeeld aan aandeelhouders en schuldeigenaren.

> "Wij hebben ervoor gekozen om ook scope 3 mee te nemen in onze berekeningen. Dit geeft een realistischer beeld van de totale CO_2-impact van een bedrijf"

Veranderingen CO_2-meting en rapportage leningen 2020 vs. 2019

- Als het gaat om projecten, dan nemen we in de rapportage lifecycle-emissies mee wanneer deze meer dan 5% zijn van het totaal van de vermeden CO_2-uitstoot. Dit heeft voornamelijk betrekking op de emissies die vrijkomen bij de bouw en constructie van projecten.
- We berekenen bij projecten de vermeden CO_2-uitstoot

aan de hand van de operating margin per land. De operating margin geeft weer hoeveel CO_2 er in een land gemiddeld wordt uitgestoten per kWh. Voorheen berekenden wij deze waarden met behulp van de website www.co2emissiefactoren.nl. Deze wijziging heeft enkel betrekking op de beleggingen in Nederland. De nieuwe operating margin valt lager uit dan bij onze vorige meetmethode. Dit resulteert in een daling van de vermeden CO_2-uitstoot van het ASN Groenprojectenfonds.

- We zijn voornemens om vanaf ultimo 2021 volledig te rapporteren op basis van de P50-energieproductie. De P50-waarde is de productie die statistisch gezien met een waarschijnlijkheid van ten minste 50 procent gerealiseerd zal worden. We rapporteren nu op basis van de P90-waarde voor FMO leningen en de P50-waarde voor ADF leningen. Op deze manier hebben we een betere aansluiting bij de PCAF-methodiek. PCAF schrijft de voorkeur voor P50 voor aangezien deze data over het algemeen beter beschikbaar is.

"De urgentie om klimaatverandering tegen te gaan blijft onverminderd groot. Ondanks de relatief lagere CO_2-uitstoot in 2020 als gevolg van bijvoorbeeld minder reisbewegingen vanwege de COVID-19-pandemie, zullen we als wereld onverminderd werk moeten blijven maken van het tegengaan van de negatieve effecten van klimaatverandering."

Rosemarijn van der Meij, Fondsmanager ASN Groenprojectenfonds

CO_2-uitstoot en vermeden CO_2-uitstoot in 2020

Van alle beleggingen en investeringen berekenen we de emissies, de vermeden emissies én de zogenaamde negatieve emissies. Daarbij drukken we deze drie emissies uit in ton CO_2-equivalenten.

In 2020 was de CO_2-uitstoot en de vermeden CO_2-uitstoot als volgt verdeeld over de ASN beleggingsfondsen: De meeste CO_2-uitstoot is gerelateerd aan de aandelenbeleggingen in het ASN Duurzaam Aandelenfonds en het ASN Milieu & Waterfonds. Van de totale CO_2-uitstoot wordt hierbij 50% veroorzaakt door slechts 18 bedrijven. Als we kijken naar de sectoren waar deze bedrijven actief zijn, dan springen voornamelijk technologische producten en de verpakkingsindustrie eruit. De meeste vermeden uitstoot is gerealiseerd door het ASN Groenprojectenfonds.

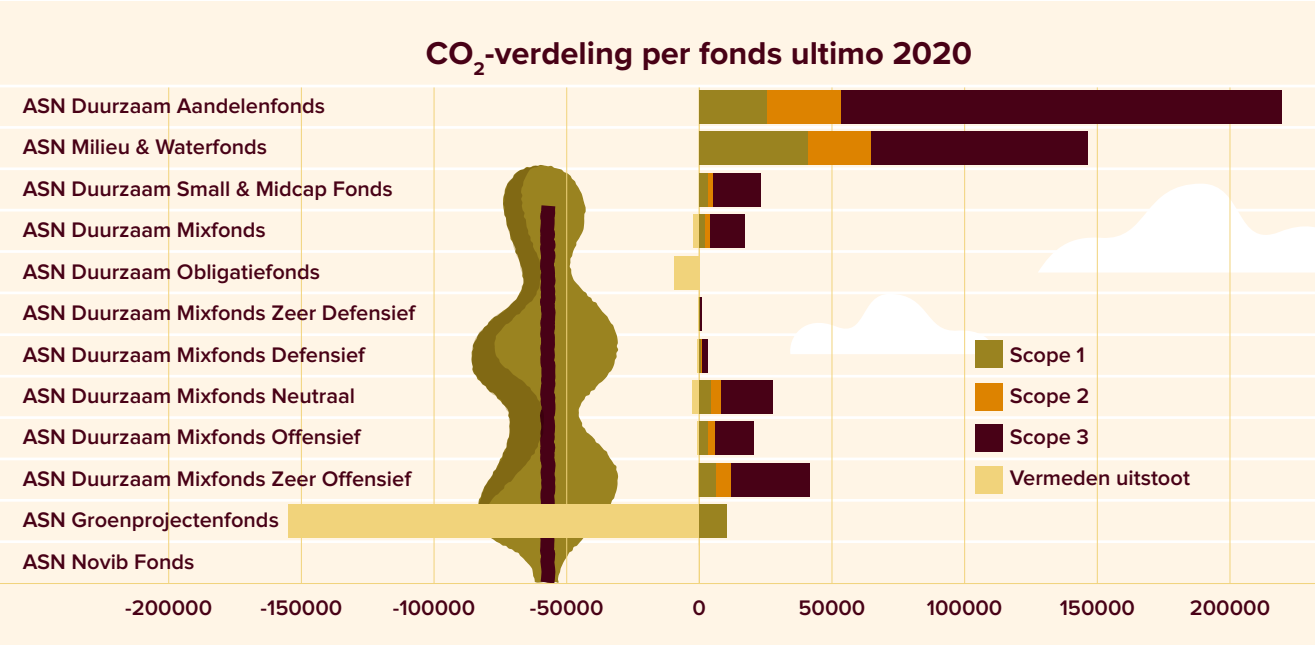

Ontwikkelingen 2020 ten opzichte van 2019

Hieronder is de CO_2-uitstoot en vermeden CO_2-uitstoot per euro belegd vermogen per ASN beleggingsfonds in beeld gebracht.

Om een vergelijking met voorgaande jaren mogelijk te maken, hebben wij in de onderstaande figuur bij de CO_2-resultaten van het ASN Duurzaam Aandelenfonds, het ASN Duurzaam Obligatiefonds, het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds en het ASN Milieu & Waterfonds ook de uitstoot van de ASN Duurzame Mixfondsen meegenomen. De resultaten over 2019 geven de uitstoot weer van de voormalige pools (eveneens inclusief de ASN Duurzame Mixfondsen).

Er is sprake van grote mutaties tussen de fondsen. In totaal is de CO_2-uitstoot tussen 2019 en 2020 licht toegenomen. Echter ook in het afgelopen jaar is het wel weer gelukt om de CO_2-prestaties van onze totale portefeuille te laten verbeteren door een duidelijke toename van de vermeden CO_2-uitstoot.

CO_2-uitstoot en vermeden CO_2-uitstoot per euro belegd vermogen in 2019 tov 2020

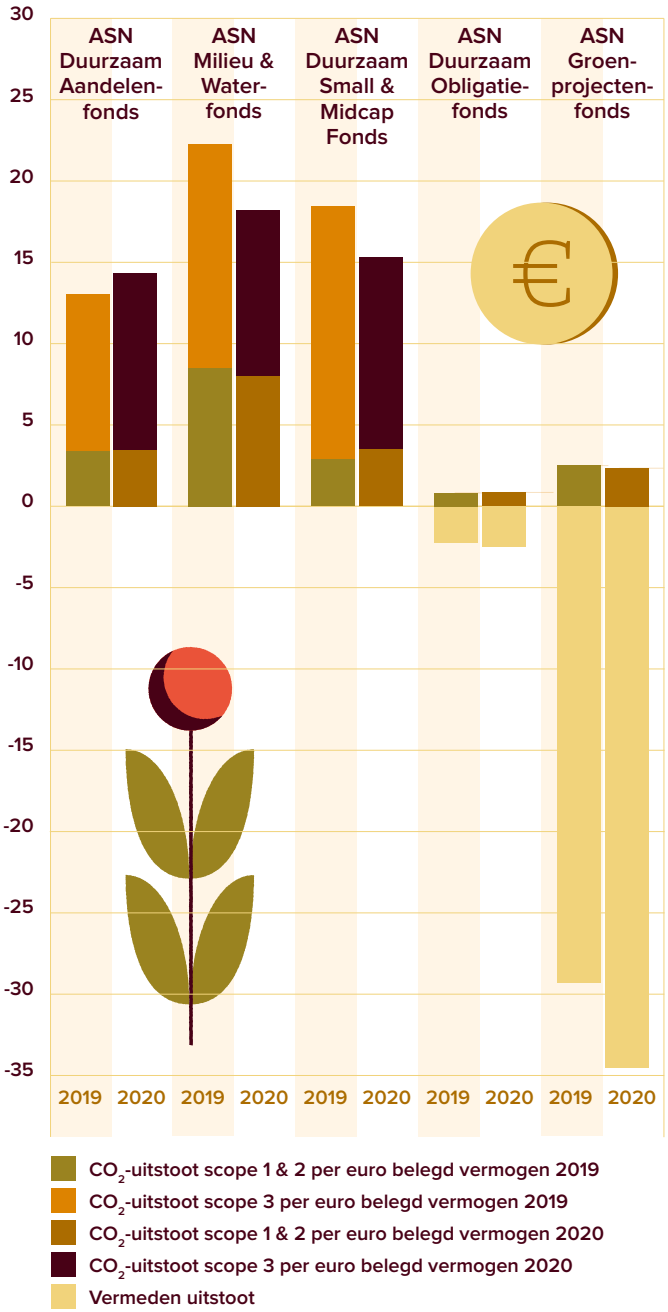

Toelichting op de ontwikkeling in 2020 ten opzichte van 2019 per ASN beleggingsfonds

Wijzigingen in de CO_2-uitstoot worden veroorzaakt door:

a. Veranderingen in de samenstelling van de beleggingsportefeuille. Deze kunnen ontstaan wanneer er goedgekeurde bedrijven aan de beleggingsportefeuille worden toegevoegd of afgekeurde bedrijven worden verwijderd. Dit kan gebeuren om een duurzaamheidsreden of om een financiële reden. Daarnaast kunnen we het belang in bedrijven vergroten of verkleinen;
b. Wijzigingen van de CO_2-data. CO_2-data verbeteren voortdurend. Steeds meer bedrijven rapporteren over hun CO_2-uitstoot. Ook de modellen die dataleveranciers gebruiken, worden beter. De data-input die wij gebruiken om de CO_2-uitstoot van onze fondsen te berekenen, verandert dus ook;
c. Wijziging van de omvang van het fonds.

Ontwikkeling in procenten van de CO_2-uitstoot en vermeden CO_2-uitstoot van de fondsen per euro belegd vermogen

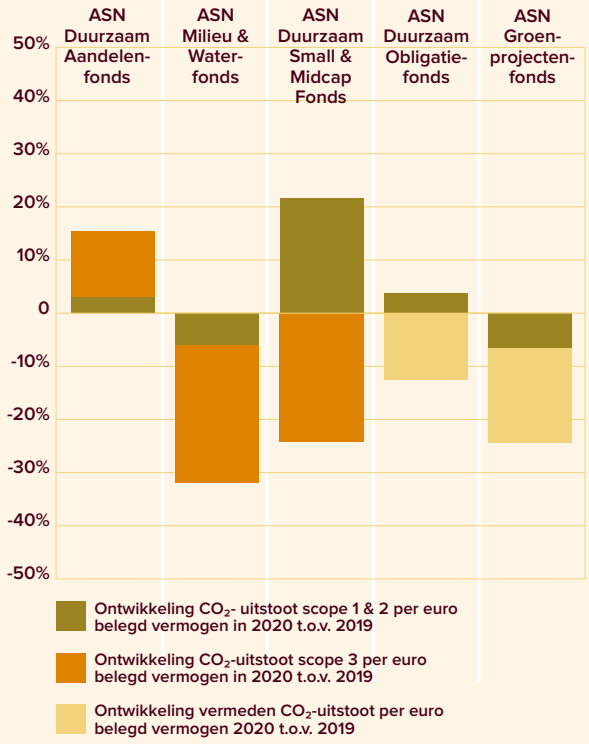

ASN DUURZAAM AANDELENFONDS

a. Veranderingen in de samenstelling van de beleggingsportefeuille

De Scope 1 en 2 uitstoot van het ASN Duurzaam Aandelenfonds is over het algemeen relatief laag. De verhoging van 3% is niet significant en heeft te maken met de selectie binnen het beleggingsuniversum. De verwijdering van Kontoor Brands, Tech Data Corp en Gildan Activewear hebben het meest bijgedragen aan de afname van de CO_2-uitstoot van het ASN Duurzaam Aandelenfonds. Samen zorgden ze voor een afname van ruim 9.100 ton.

De nieuw gekochte bedrijven LG Electronics en Electrolux hebben het meest bijgedragen aan de toename van de CO_2-uitstoot. Samen zorgden zij voor een toename van ruim 26.000 ton. Ook Orora, LG Electronics en Valmet stonden in de top van bedrijven met een grote bijdrage aan de uitstoot.

De stijging van scope 3 uitstoot had te maken met de investering in 2020 in enkele CO_2-intensieve bedrijven. Bedrijven zoals Fuji, Electrolux en LG. Dit betreffen dus vooral productiebedrijven en daar wordt over het algemeen de meeste indirecte CO_2-uitstoot veroorzaakt.

b. Wijzigingen van de CO_2-data

In 2020 bleek dat de CO_2-uitstoot van Kingspan en Manpower was verhoogd met respectievelijk 809 en 439 ton ten opzichte van vorig jaar. De CO_2-uitstoot van Holmen daalde in dezelfde periode met 725 ton.

c. Wijzigingen van de omvang van het fonds

Het aantal uitstaande aandelen is in 2020 met 3,2% afgenomen, terwijl de totale CO_2-uitstoot met 14,8% is toegenomen. Per aandeel ASN Duurzaam Aandelenfonds is de absolute CO_2-uitstoot dus toegenomen.

ASN MILIEU & WATERFONDS

Bij het ASN Milieu & Waterfonds daalde de CO_2-uitstoot per euro belegd vermogen aanzienlijk. Voor de scope 1 en 2 uitstoot ging het om een daling van 5,6%; voor scope 3 een daling van 26%. Dit fonds belegt vooral in bedrijven die oplossingen bieden voor de wereldwijde uitdagingen op het gebied van water, grondstoffen en energie, zoals bedrijven in waterbehandeling, duurzame energie, afvalbehandeling & recycling en voeding & landbouw. Het COVID-19-virus heeft een groot deel van de economie platgelegd het afgelopen jaar. Hierdoor werden ook de bedrijven geraakt waarin het fonds investeert.

a. Veranderingen in de samenstelling van de beleggingsportefeuille

De verwijdering van WestRock, Welbilt en BillerudKorsnas heeft het meest bijgedragen aan de afname van de uitstoot van het ASN Milieu & Waterfonds. Samen zorgden ze voor een afname van ruim 12.000 ton. De nieuw gekochte bedrijven Sonoco en Pennon Group veroorzaakten samen een toename van ruim 11.000 ton.

b. Wijzigingen van CO_2-data

In 2020 bleek de CO_2-uitstoot van Xinyi Solar en Renewi te zijn verhoogd met respectievelijk 2.735 en 1.372 ton ten opzichte van het vorige jaar. De CO_2-uitstoot van Uponor en Lenzing daalde in diezelfde periode met 791 respectievelijk 1.552 ton.

c. Wijzigingen van de omvang van het fonds

Het aantal uitstaande aandelen is in 2020 met 2,3% afgenomen, terwijl de totale CO_2-uitstoot met 5,3% is toegenomen. Per aandeel ASN Milieu & Waterfonds is de absolute CO_2-uitstoot dus sterker toegenomen.

ASN DUURZAAM SMALL & MIDCAPFONDS

De scope 1 en 2 uitstoot van het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds is relatief laag, maar steeg het afgelopen jaar met 21,6%. Het totaal van de scope 1 uitstoot is voor dit fonds vrij laag en heeft alleen betrekking op de directe activiteiten. De verklaring voor de daling van scope 3 met 24,2% is dat er enkele zeer CO_2-intensieve bedrijven zijn verwijderd uit de portefeuille.

a. Veranderingen in de samenstelling van de beleggingsportefeuille

De verwijdering van Brembo, Krones en Jungheinrich heeft het meest bijgedragen aan de afname van de uitstoot van het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds. Samen zorgden ze voor een afname van ruim 3.800 ton. De nieuw gekochte bedrijven Barco en Dialog Semiconductors hebben het meest bijgedragen. Samen veroorzaakten zij een toename van ruim 1.400 ton.

b. Wijzigingen van de CO_2-data

In 2020 bleek Befesa zijn CO_2-uistoot te hebben verhoogd met 801 ton ten opzichte van 2019. De CO_2-uitstoot van Signify en Jost Werke daalde in dezelfde periode met respectievelijk 194 en 339 ton.

c. Wijzigingen in de omvang van het fonds

Het aantal uitstaande aandelen is in 2020 afgenomen met 22,4%, terwijl de totale absolute CO_2-uitstoot is afgenomen met 32,1%. Per aandeel ASN Duurzaam Small & Midcapfonds is de absolute CO_2-uitstoot dus afgenomen.

ASN DUURZAAM OBLIGATIEFONDS

Het ASN Duurzaam Obligatiefonds is meer gaan beleggen in Green Bonds. Die zorgen voor een hogere vermeden CO_2-uitstoot. De niet zeer significante stijging

van scope 1 en 2 van 3,7% per euro belegd vermogen heeft betrekking op de (directe) activiteiten van overheden. Dit fonds heeft geen Scope 3 uitstoot. De Scope 3 uitstoot heeft betrekking op de indirecte uitstoot van een investering. In het geval van staatsobligaties is er geen sprake van producten die nog leiden tot een additionele uitstoot en ook is er geen sprake van een upstream en downstream productieproces waar CO_2 wordt uitgestoten.

a. Veranderingen in de samenstelling van de beleggingsportefeuille

De afname van de CO_2-uitstoot van het fonds is voor een groot deel veroorzaakt door de herziening van de landengewichten. Vooral het verlagen van de landengewichten van België, en Slovenië en het verhogen van de landengewichten van Italië en Slowakije hebben voor de verlaging gezorgd.

b. Wijzigingen van CO_2-data

De data van de CO_2-uitstoot van landen verbeteren. In 2020 heeft geen noemenswaardige wijziging van de CO_2-uitstoot van landen plaatsgevonden.

c. Wijziging van de omvang van het fonds

Het aantal aandelen in het fonds is in 2020 met 8,6% gedaald. Dat is meer dan de verbetering in de CO_2-uitstoot en vermeden CO_2-uitstoot van het fonds. Per aandeel ASN Duurzaam Obligatiefonds is de absolute CO_2-uitstoot dus toegenomen.

ASN GROENPROJECTENFONDS

De absolute CO_2-uitstoot van het ASN Groenprojectenfonds nam in 2020 af met 10,5%. De vermeden CO_2-uitstoot nam met 13,1% toe.

De CO_2-uitstoot van het ASN Groenprojectenfonds heeft vooral betrekking op de CO_2-uitstoot die wordt veroorzaakt bij de constructie van zon- en windparken. In 2020 zijn er enkele grote commitment aangegaan, maar de constructie en oplevering van deze projecten hebben door het COVID-19-virus vertraging opgelopen. Daarom is de directe uitstoot wat lager over 2020. Daarnaast zijn er wel enkele uitboekingen gedaan van grote projecten (ook in het buitenland). Deze hebben ervoor gezorgd dat de vermeden CO_2-uitstoot is toegenomen.

a. Veranderingen in de samenstelling van de beleggingsportefeuille

Vanuit de ADF portefeuille hebben de commitments aan Bomhofsplas (-6.851 ton CO_2-uitstoot), Egchelsche Heide (-5.463 ton CO_2-uitstoot), WML Wind (-2.557 ton CO_2-Uitstoot) en Windpark Nieuwleusen (-824 ton CO_2-uitstoot) de grootste impact gehad op de toename van de vermeden CO_2-emissies. De uitboeking van de lening aan Lakeside Energy in Pakistan heeft geleid tot een toename van vermeden CO_2-emissies van 3.604 ton CO_2-uitstoot.

> "Door de CO_2-uitstoot van onze beleggingen te vergelijken met een Paris-Aligned Benchmark kunnen we goed volgen in hoeverre de verlaging van onze CO_2-uitstoot in lijn is met het Akkoord van Parijs."
>
> **Mariëtta Smid, Senior Manager Duurzaamheid**

b. Wijzigingen van de CO_2 data

Voor de investeringen in het Nederlandse deel van de portefeuille van het Groenprojectenfonds wordt per 2020 gerapporteerd volgens de PCAF methodiek. De impact voor het hanteren van P50 op de ADF portefeuille is 6% meer vermeden CO_2-uitstoot.

Daarnaast nemen wij nu ook de uitstoot mee die wordt veroorzaakt tijdens de bouw van nieuwe projecten indien de CO_2-uitstoot meer dan 5% bedraagt dan het totaal van de vermeden CO_2-uitstoot. Dit resulteert in een toename van de CO_2-uitstoot van 4%. De laatste wijziging die is doorgevoerd, betreft de emissiefactoren, die voor de data over 2020 is gebaseerd op de energiemix per land. Voorheen gebeurde dit op basis van de emissiefactoren van www.emissiefactoren.nl. De impact van deze nieuwe factor zorgt voor een toename van de CO_2-uitstoot met 34%.

PARIS-ALIGNED BENCHMARK

We willen bijdragen aan de ambities van het Akkoord van Parijs en daarmee de gemiddelde temperatuurstijging beperken tot maximaal 1,5 graad Celsius. Omdat de uitstoot van broeikasgassen een van de belangrijkste oorzaken is van klimaatverandering, is het beperken van die uitstoot een cruciale stap om te nemen.
In 2021 werken we verder aan de implementatie van een Paris-Aligned Benchmark (PAB). Dit is een index waarin de onderliggende beleggingen zo zijn geselecteerd dat deze in lijn zijn met de Parijsdoelstellingen. Over het algemeen betekent dit dat een portefeuille jaarlijks 7% minder CO_2 moet uitstoten om de doelstellingen van het Parijs klimaatakkoord te realiseren. Door de CO_2-uitstoot van onze beleggingen te vergelijken met de Paris-Aligned Benchmark kunnen we goed volgen in hoeverre de verlaging van onze CO_2-uitstoot in lijn is met dit akkoord.

“We vissen in vijvers waar niet iedereen in zit”

Ook in 2020 investeerden we met ons ASN Groenprojectenfonds in vernieuwende projecten die nodig zijn voor een positieve impact op mens en planeet. Fondsmanager Rosemarijn van der Meij over lef en strategie in tijden van COVID-19.

Welke positieve ontwikkelingen waren er in 2020?

“Ik vind het vooral opmerkenswaardig dat de impact van COVID-19 op de portefeuille van het ASN Groenprojectenfonds zeer beperkt is. We zagen wel een beperkte mate van vertraging in de bouw van onze projecten vanaf maart omdat veel materialen uit Azië komen, maar dat is allemaal best snel vlot getrokken. En ondanks COVID-19 was de concurrentie in projectfinancieringsland in 2020 onverminderd hoog. De markt was en is nog steeds heel competitief, er is veel geld in omloop en de marktrente is laag. Dat is soms uitdagend maar de projectontwikkeling loopt dus ondanks alles wel door. Daarnaast zien we dat binnen bestaande zonneprojecten de CO_2-uitstoot steeds verder vermindert omdat de technologie steeds beter wordt.”

Zag je ook nieuwe ontwikkelingen?

“We zien in wind- en zonneprojecten dat er steeds meer burgerparticipatie in de vorm van burgerfinanciering in projecten plaatsvindt, bijvoorbeeld via een achtergestelde lening. Ik vind dit een zeer positieve ontwikkeling, omdat mensen zich hierdoor eigenaar voelen én ook daadwerkelijk zijn. Projectontwikkelaars kunnen in een vroeg stadium omwonenden en overige burgers deelgenoot maken, hen zo actief betrekken bij de randvoorwaarden van het project en eventuele zorgen en weerstanden wegnemen. En als aandeelhouder hebben burgers ook echt een stem in het project. Eerder zagen we nog wel eens dat vergunning-trajecten werden opgehouden of dat conflicten voor de rechter kwamen, maar door meer vroegtijdige burgerparticipatie neemt dat langzaam maar zeker af.”

Hoe ging het met het ASN Groenprojectenfonds?

“De resultaten waren goed, ook al moesten we in oktober 2020 het fonds tijdelijk sluiten. Dat was nodig omdat er meer geld is ingelegd in het fonds dan er actief geïnvesteerd kon

worden in projecten. Om de fiscale status van het fonds en het mogelijke fiscaal voordeel van de beleggers te waarborgen, moet het fonds namelijk minimaal 70% van het belegd vermogen belegd hebben in door de overheid gekwalificeerde groene (duurzame) projecten.

Er zijn meer dan genoeg geschikte, duurzame projecten in de markt beschikbaar waarvoor we in onderhandeling zijn over contracten. Ook heeft het fonds een groot aantal financieringen voor nieuwe projecten lopen die in stapjes worden uitgekeerd. Zodra er weer genoeg ingelegd vermogen geïnvesteerd is in projecten, kan het fonds weer open.

“Er vindt steeds meer burgerparticipatie en burgerfinanciering plaats”

Het ASN Groenprojectenfonds is sinds jaar en dag een heel geliefd fonds met trouwe beleggers en dat is niet alleen omdat de inleg fiscaal aftrekbaar is. Onze klanten zien zich veelal als leden; voelen zich deelgenoot van een club die de wereld een stukje beter maakt. “*Do good, do no harm*”, dat is de kerngedachte. Die vertalen we onder andere naar de praktijk door te investeren in hernieuwbare-energieprojecten. ASN Impact Investors heeft zich inmiddels bewezen als koploper in het verkennen van nieuwe stappen richting die noodzakelijke energietransitie.”

Wat kenmerkt een koplopers-investering?
“Investeringen die een katalyserende werking hebben. Dat begon 25 jaar geleden al met één enkele windmolen op een boerenerf. Toen we dit in 1995 voor het eerst financierden, waren wij de eerste beleggingsinstelling die dergelijke projecten wilde financieren. Iedereen vond het spannend en niemand durfde. Inmiddels is het mainstream: er gaan miljarden om in het financieren van windmolenparken, op land en op zee. Iemand moet het lef hebben om die eerste stap te zetten.”

Welke stappen vergden lef 2020?
“We zijn de mogelijkheden gaan verkennen van investeren in waterstof en meer oplossingen voor een circulaire economie. Beide passen natuurlijk enorm bij ons DNA. En ook al willen we graag die koploper blijven wat betreft nieuwe duurzame toepassingen, we hopen tegelijkertijd natuurlijk dat andere beleggers ons massaal zullen volgen.”

Vertragingen in de bouw werden best snel vlot getrokken

Was positieve impact toch goed mogelijk?
“Jazeker, want het gaat in onze impactstrategie om focus, innovatief denken en balans houden. Momenteel bestaat het ASN Groenprojectenfonds voor ongeveer een derde uit windprojecten en een derde uit zonneprojecten. We letten altijd op een gezonde mix van projectvolume en bewezen technologie, versus beheerst investeren in nieuwe technologieën. Zoals geothermie, waterstof, bio-LNG en opslag van energie in batterijen. Bij geothermie zitten we in de onderzoekende fase: hoe duurzaam is het nou écht en hoe kan het bijdragen aan de energietransitie? Hier zitten nog niet alle grote investeerders in dus we zien zeker kansen voor het fonds om weer die aanjagersrol te pakken. Maar gezien de omvang van de benodigde investering in een geothermieproject zou je eigenlijk ook graag het risico willen delen met anderen: samenwerken. Die nieuwe technologieën verkennen, dat zie ik echt als vissen in vijvers waar niet iedereen in zit.”

Zoals?
"Er is in ons kleine landje veel meer ruimte - letterlijk - dan je zou verwachten. Wij financierden al in 2017 bijvoorbeeld een prachtig zonnepark bij Nieuwegein. Daar ligt een stuk grond dat 15 jaar op pauze is gezet, daarna mag er weer op ontwikkeld worden. Op deze zogenaamde pauzegrond liggen nu maar liefst 8.200 zonnepanelen, omringd door water en riet en schapen die er vrij rondlopen. Het gaat dus niet ten koste van de biodiversiteit. En de vinexwijk verderop profiteert er financieel van mee. Zulke stukken pauzegrond en initiatieven zijn er heel veel in Nederland. En als je als fonds het goede voorbeeld geeft, laat je zien dat dit én rendabel is én echte positieve impact maakt. Dan volgt de rest. Dat werkt aanstekelijk."

En biogas?
"Dergelijke installaties hebben een relatief langere bouwperiode maar ook een lange levensduur. We zijn wel altijd op zoek naar dit soort nichesectoren en gaan dan ook echt die vertrouwensrelatie aan met de ontwikkelaar. In 2020 hebben we een nieuwe investering gecontracteerd met de eerste bio-LNG-installatie in Nederland. Bio-LNG is een vrijwel CO_2-neutrale brandstof die wordt gemaakt van organisch afval. De verwachting is dat bio-LNG de komende jaren een belangrijke rol gaat spelen in de verduurzaming van het zware weg- en watertransport."

Hoe verliep het met de opslag van energie in 2020?
"Minder hard dan je zou willen, terwijl het energienetwerk soms zucht onder de teruggaaf van duurzaam opgewekte energie. Dus ook hier is pionierswerk nodig, zowel in de techniek als in de financieringsvorm. Op kleine schaal beginnen is het devies. Zoals de HUB - 's Hertogenbosch Urban Battery - waar we een combinatie van batterij, laadpalen en zonnepanelen op een parkeergarage financieren."

Welke rol heeft biodiversiteit in het beleggingsuniversum?
"Biodiversiteit is een van de pijlers van ons duurzaamheidsbeleid, naast mensenrechten en klimaat. In elk projectvoorstel moet over biodiversiteitselementen zijn nagedacht, dat is een duurzaamheidseis die we stellen. We maken het ook mogelijk om biodiversiteit in het projectbudget mee te financieren. We hebben ons namelijk als doel gesteld om in 2030 een netto positief effect te hebben op de biodiversiteit."

Hoe pakt dit uit in je investeringsstrategie?
"We kiezen bijvoorbeeld eerder voor zon op dak-projecten dan voor veldopstellingen van grote zonneprojecten, tenzij het een stuk pauzegrond betreft waar nog geen duidelijke bestemming voor is, want dat is juist weer zeer geschikt voor een tijdelijk zonneveld."

Hoe meet je de impact op biodiversiteit?
"De kwantitatieve footprint drukken we uit met het aantal hectares van een project waarop alle biodiversiteit verloren gaat. De kwalitatieve footprint is vooralsnog een interpretatie van gegevens en kunnen we dus nog niet in cijfers berekenen. De meetmethode is nog zoeken, omdat wij de eerste vermogensbeheerder zijn die de biodiversiteit footprint van onze investeringen meet."

Hoe hield je koers in 2020?
"Dat is voor ons relatief eenvoudig, want ons primaire doel is en blijft verminderen van de uitstoot van CO_2. We beleggen bijvoorbeeld minimaal 70% van het Groenprojectenfonds in groene financieringen. Financieel rendement is óók belangrijk, maar komt op de tweede plek. En ook al staan de prijzen onder druk en moet je soms even slikken voor een prijs die je liever niet zou doen, het belangrijkste is dat het Groenprojectenfonds kan doorgaan met investeren in duurzame oplossingen."

Hoe heb je 2020 zelf ervaren?
“Ik verkeer al een jaar binnen een actieradius van twee schermen, de hond uitlaten en met mijn gezin zijn. In die zin is ‘de markt’ een heel statisch begrip geworden die ik van een afstand beschouw en analyseer, zonder fysiek de wereld en de markt in te kunnen gaan. Maar het is echt fantastisch wat je via de computer allemaal tot je kunt nemen. Je kunt echt de buitenwereld naar binnen halen.”

Het gaat om de balans tussen grote projecten en échte innovatieve projecten

Waar ligt de focus voor komend jaar?
“Ik wil nóg meer inzetten op kleinere projecten en bijzondere dingen. Ja, dan gaat het risico omhoog en moet je een project meer bij de hand nemen, maar dan ontstaat er ook meer onderhandelingsruimte voor hogere prijzen. Als je een bepaalde ondersteuning biedt, is dat ook legitiem. Ik vind dat we als ASN Impact Investors echt tot ons recht komen in die balans tussen grote projecten die de bank met de eigen balans financiert en de kleine koploperprojecten die het ASN Groenprojectenfonds financiert.”

CASHFLOW
Het Groenprojectenfonds keert leningen niet in één keer uit maar in tranches gedurende de bouw; bij de oplevering van het project staat dan de hele lening uit die in 10-15 jaar uit de cashflow van het operationele project ook weer in stukjes wordt terugbetaald.

5.2 BIODIVERSITEIT

2020 was een jaar met extreem weer. Er verschenen niet alleen vele verontrustende berichten over het klimaat, maar ook over biodiversiteit en het verlies ervan. Met onze manier van leven onttrekken we meer bronnen aan de natuur dan de natuur kan herstellen.

ASN Impact Investors wil zich maximaal inspannen om een bijdrage te leveren aan het beschermen en verbeteren van biodiversiteit. We hebben ons ten doel gesteld om in 2030 een positief effect te hebben op biodiversiteit.

We onderkennen de problematiek van klimaatverandering door o.a. toegenomen broeikasgassen in de atmosfeer, maar het onderwerp biodiversiteit – wat ook direct verbonden is met veranderingen in het klimaat – wordt in onze ogen nog te veel onderbelicht.

BIODIVERSITEIT: BEGRIPSDEFINITIE & HET BELANG ERVAN

Biodiversiteit is de variatie aan levende organismen en de verscheidenheid aan relaties die zij met elkaar hebben in ecosystemen. Zij is een bron van welvaart, die maar gedeeltelijk in geld is uit te drukken. Biodiversiteit heeft voor velen een intrinsieke waarde die voldoende is om haar bescherming te legitimeren. Biodiversiteit levert via ecosystemen diensten die voor mensen economische, esthetische, religieuze en culturele waarden hebben. Bijvoorbeeld de productie van zuurstof, waterzuivering, voeding, brandstoffen, grondstoffen, medicijnen, bescherming en recreatie. In de ecosystemen die deze diensten leveren, bestaat een fragiele balans tussen de verschillende dier-, plant- en micro-organismen. Daarom is het belangrijk om de biodiversiteit te beschermen. De bescherming van biodiversiteit en ecosystemen is dus niet alleen vanuit een morele overweging gewenst, maar ook vanuit economisch oogpunt noodzakelijk. Veel diensten en producten zijn immers sterk afhankelijk van de biodiversiteit.

Wereldwijde primeur: meting van de biodiversiteit footprint beleggingsfondsen

In het kader van ons biodiversiteitsdoel hebben wij vanuit ASN in samenwerking met Pre Sustainability en CREM een methode ontwikkeld om de biodoversiteitsfootprint van onze beleggingsfondsen te meten.

Wij zijn de eerste fondsbeheerder die de biodiversiteit footprint meet en in kaart brengt. Het hebben van een meetinstrument is belangrijk omdat het hiermee mogelijk wordt om te sturen op herstel van natuur. De methode geeft inzicht in de negatieve en positieve impact van onze beleggingen en financieringen op biodiversiteit, onze biodiversiteit footprint.

De biodiversiteit footprint wordt berekend aan de hand van 'The Biodiversity Footprint for Financial Institutions' (BFFI) en geeft inzicht in het aantal hectare waar de biodiversiteit is verdwenen.

Nu we weten hoe groot onze footprint is van de beleggingsfondsen kunnen we verder met het ontwikkelen van beleggingen die dit gaan compenseren zodat wij in 2030 ons streefdoel kunnen gaan halen. Deze eerste

rapportage betreft de footprint over 2019. We ambiëren later dit jaar onze positieve en negatieve impact over 2020 te publiceren.

De footprint kan worden berekend op basis van daadwerkelijke observaties in de mutaties van het biodiversiteitsniveau in een gebied, of kan als een verwachte impact worden berekend. Dit gebeurt op basis van de bijdrage van economische activiteiten die leiden tot een af- of toename van biodiversiteit.

Om een voorbeeld te geven: als wij investeren in een zonnepark op een stuk grond, kan dat leiden tot een afname van biodiversiteit als er door het zonnepark maar in zeer beperkte mate planten en bomen kunnen groeien op dat stuk grond. Anderzijds leidt een zonnepark wel tot de opwekking van duurzame energie, wat betekent dat deze energie niet hoeft te worden opgewekt middels vervuilende bronnen als bijvoorbeeld een kolencentrale. Er zijn echter ook mooie nieuwe voorbeelden van zonneparken die het behoud van biodiversiteit in het ontwerp en de realisatie meenemen. Daar moet dan bewust op gestuurd worden met voldoende ruimte tussen de panelen. De Groene Weuste waarin het ASN Groenprojectenfonds investeert, is daar een goed voorbeeld van.

Het is belangrijk om te benadrukken dat het daadwerkelijk meten van biodiversiteit onbegonnen werk is, en dat we ons in de berekeningen daarom ook baseren op 'background data'. Zo wordt er gewerkt met landspecifieke beschikbare data en niet op daadwerkelijke data van specifieke bedrijven. We blijven er echter naar streven om de biodiversiteit footprint steeds verder te verbeteren, door in de toekomst ook zaken als investeringscriteria en certificaten in de berekening mee te nemen.

Mitigatie-hiërarchie: vermijden, minimaliseren, herstellen

Onze biodiversiteits-evaluatie voeren wij uit aan de hand van de zogenaamde 'mitigatie hiërarchie'. De eerste stap om de impact op biodiversiteit te beperken, is het vermijden van impactvolle activiteiten, gevolgd door het minimaliseren en herstellen. Deze acties – in deze volgorde – kunnen er zo dus toe leiden dat er uiteindelijk geen biodiversiteitsverlies heeft opgetreden. Echter, om een biodiversiteitswinst te realiseren dient er te worden gecompenseerd, bijvoorbeeld door het aanleggen van extra natuurgebieden of het verbeteren van ecosysteemdiensten.
Bij ASN Impact Investors hanteren we, zoals in Hoofdstuk 1 beschreven, een zeer strenge en uitgebreide duurzaamheidstoets op basis van onze duurzaamheidscriteria. Deze criteria zijn beschreven in de duurzaamheidshandleiding. Hierin staat waar wij wel en niet in willen investeren. Zo vermijden wij enerzijds een mogelijk biodiversiteitsverlies door sectoren als fossiele brandstoffen en de mijnindustrie uit te sluiten en zorgen wij dat de impact op biodiversiteit wordt geminimaliseerd door bijvoorbeeld van bedrijven actief in bosbouw te eisen dat activiteiten gecertificeerd zijn volgens het Forest Stewardship Council.

ZO BEREKENEN WE DE BIODIVERSITEIT FOOTPRINT

Voor elke investering is het noodzakelijk om inzicht te verkrijgen in de impact van het bedrijf en haar economische activiteiten.
Middels Life Cycle Assessments (LCA) is het mogelijk om inzichtelijk te maken wat precies de input is van een proces en wat de output is en in welke mate een productieproces van een product het milieu belast. Zo kan een totaalbeeld geschetst worden van alle grondstoffen die gebruikt worden en de emissies die worden uitgestoten. We hebben daarbij ook inzicht nodig om te begrijpen hoe deze emissies invloed hebben op de verschillende impact-categorieën. Er zijn 17 verschillende impact categorieën geïdentificeerd. De belangrijkste impact-categorieën hiervan die kunnen leiden tot een verlies aan biodiversiteit zijn de volgende:

a. Landgebruik: menselijk landgebruik heeft wereldwijd de grootste invloed op het verlies aan biodiversiteit
b. Klimaatverandering: door uitstoot van broeikasgassen verandert de temperatuur en het leefgebied van diersoorten
c. Verzuring: teveel stikstof in de bodem is een belangrijke oorzaak voor de achteruitgang van zeldzame soorten
d. Vermesting: door een overvloed aan nutriënten zoals fosfaat overleven alleen soorten die veel nutriënten kunnen opnemen
e. Smog: een verhoogde hoeveelheid ozon in de lucht
f. Watergebruik: in gebieden waar waterschaarste is, ontstaat er schade aan de natuur als er water wordt onttrokken
g. Ecotoxiciteit: de uitstoot van giftige stoffen heeft ook een nadelig effect op het functioneren van ecosystemen.

Vervolgens kunnen we de vertaalslag maken naar het mogelijk biodiversiteitsverlies in ecosystemen op land, in zoet water en in zout water. Dit drukken we uit in de potentieel verdwenen fractie van soorten in een gebied, gedurende een bepaalde tijd.

Biodiversiteit footprint 2020
Wanneer we kijken naar het totaal van de ASN beleggingsfondsen vertaalt zich dat in een negatieve impact van **67.885 HA** en een vermeden negatieve impact van **5.453 HA**. Om een beeld te vormen, dat komt overeen met bijna 1,5 keer de oppervlakte van Texel, waar alle biodiversiteit gedurende één jaar is verdwenen. Deze eenheid hoeft gelukkig niet zo letterlijk genomen te worden, er is niet vorig jaar ergens in een specifiek gebied 100% van alle biodiversiteit verloren gegaan. In realiteit gaat het om een groter gebied, waar een kleiner deel van de biodiversiteit voor een kortere of langere tijd is aangetast.

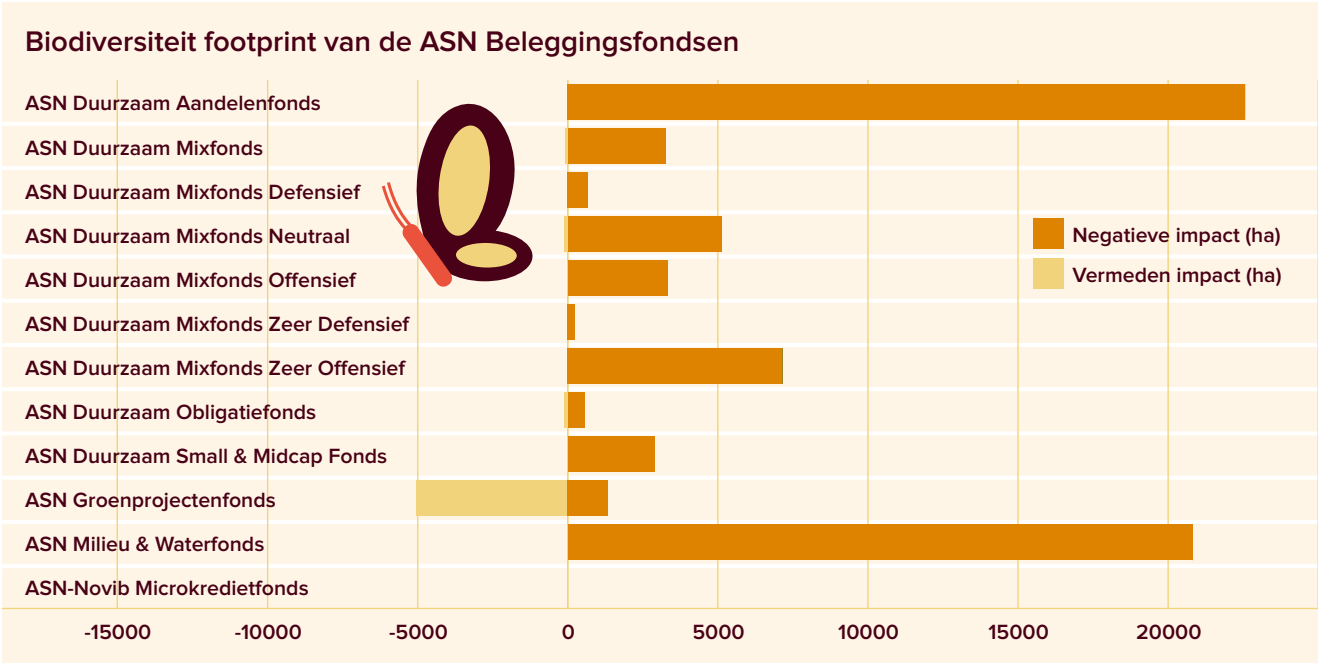

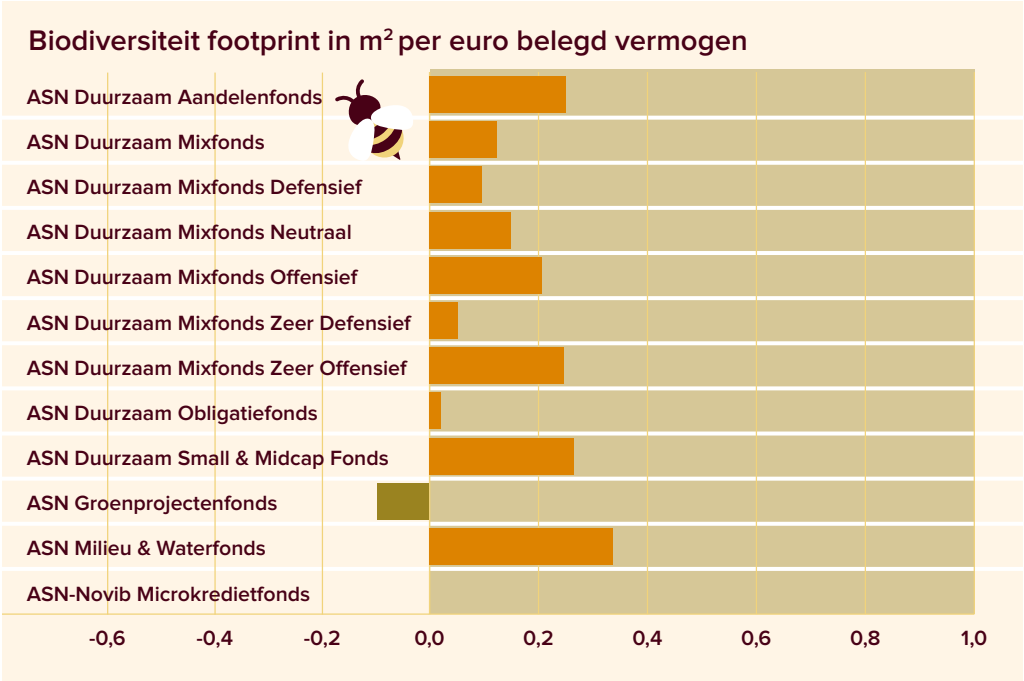

Het ASN Groenprojectenfonds heeft een grotere positieve dan negatieve impact op de biodiversiteit. Hieronder is te zien op welke wijze de verschillende investeringen bijdragen in positieve en/of negatieve zin. Daar onder de biodiversiteit footprint in vierkante meters per euro belegd vermogen.

Impact ASN Groenprojectenfonds op biodiversiteit

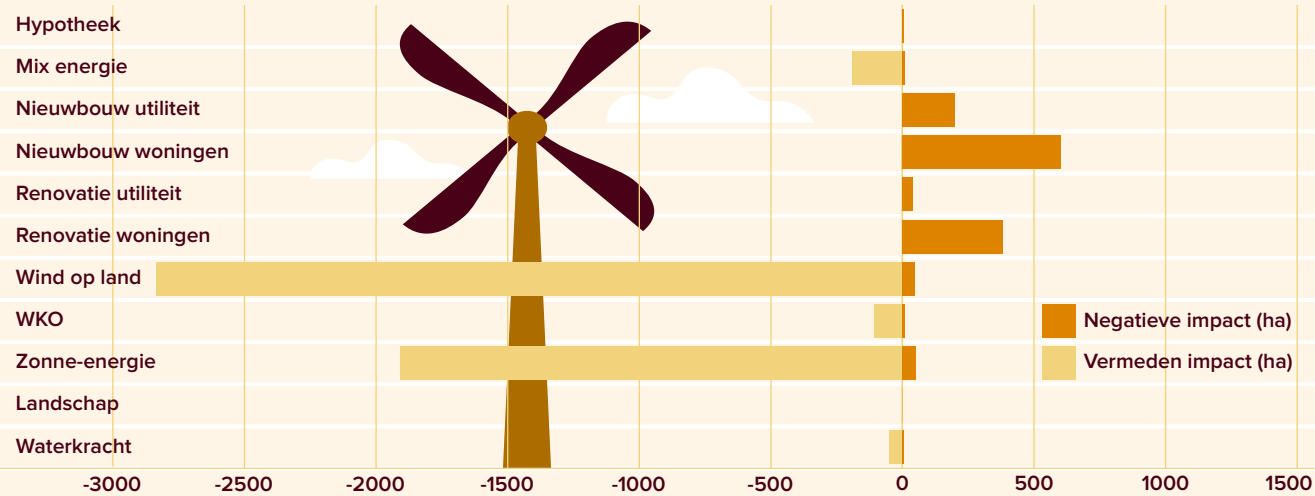

Biodiversiteit footprint in m² per euro belegd vermogen

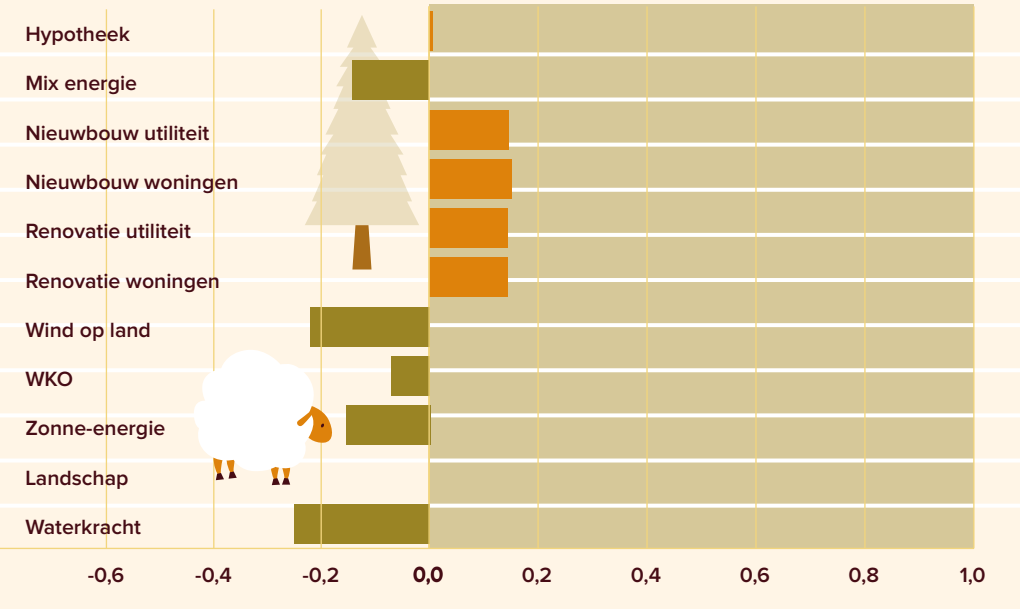

Impact indicatoren ASN Beleggingsportefeuille

Als we kijken naar de totale impact van onze eigen portefeuille en we de vertaalslag maken naar de 17 impact-indicatoren (zie het kader op pagina 33), dan zien we dat landgebruik verreweg het grootste aandeel heeft in het biodiversiteitsverlies.

58% van het verlies is toe te wijzen aan het verdwijnen van land door bedrijven. Na landgebruik speelt verzuring (teveel stikstof in de bodem) een belangrijke rol, dit is onder meer de uitstoot van stikstof, ammoniak en zwaveldioxide, 16% van onze biodiversiteit footprint heeft hier betrekking op. Hierna spelen klimaatverandering (10%) en het gebruik van water (9%) en impact op de ozonlaag (7%) een belangrijke rol. Onze portefeuille draagt minimaal bij aan zoet- en zoutwatervervuiling, giftige stoffen en eutrofiëring.

sturen in de toekomst om onze doelstelling voor 2030 te realiseren.

Verschillen tussen ASN beleggingsfondsen

Als we naar de fondsen afzonderlijk kijken, dan zien we dat het ASN Duurzaam Aandelenfonds en het ASN Milieu & Waterfonds de grootste bijdrage hebben in het totale biodiversiteitsverlies, respectievelijk 34% en 31%.

Het ASN Groenprojectenfonds doet investeringen in duurzame energie, zoals wind- en zonneparken. Doordat deze energie niet meer opgewekt hoeft te worden via fossiele bronnen, hebben deze investeringen een positief effect op klimaatverandering, en op die manier dragen ze ook bij aan 'vermeden' biodiversiteitsverlies. Wel zien we dat het fonds een negatieve bijdrage levert middels landgebruik.

Oorzaken van biodiversiteitsverlies in hectare

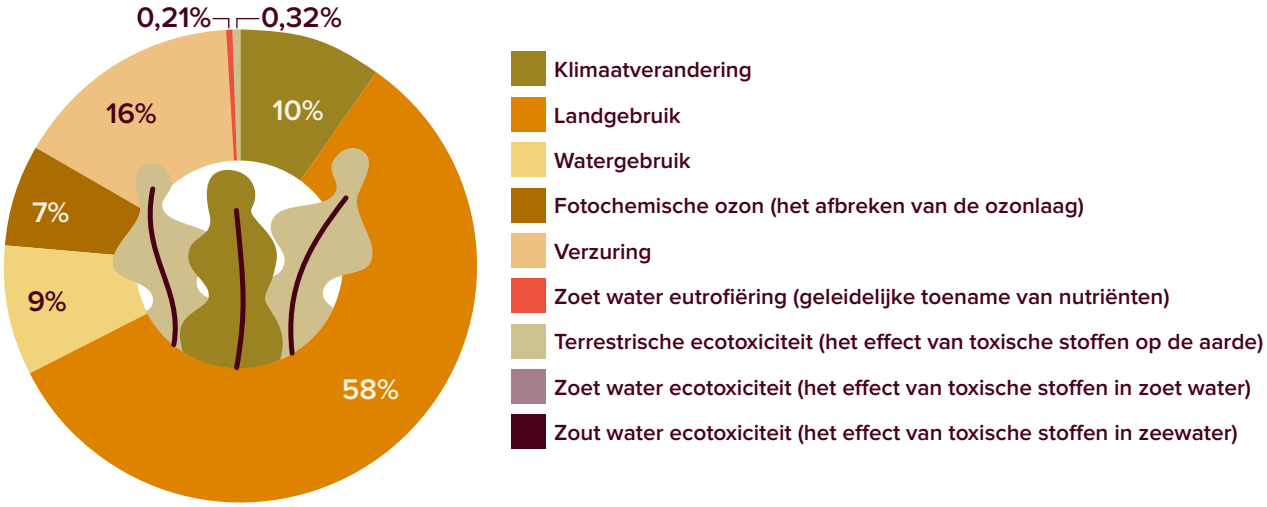

Absolute impact

Wanneer we naar de absolute impact kijken, zien we dat slechts 21 bedrijven 50% van het totale biodiversiteitsverlies veroorzaken. Ook zijn er van deze 21 bedrijven een paar sectoren die eruit springen. Het gaat om enkele grote verpakkingsbedrijven, maar ook om producenten van consumentengoederen en voedselproducenten. Aangezien we weten dat onze impact het grootst is op landgebruik is het logisch dat deze sectoren eruit springen; ze hebben relatief veel land nodig om hun producten te kunnen maken.

Verpakkingsbedrijven gebruiken bijvoorbeeld veel papier/karton, wat afkomstig is van bossen. Uiteraard hanteren wij al strenge eisen voor bedrijven in de papierproductie en richten we ons op recycling. Ook stellen wij eisen op het gebied van gecertificeerd hout conform de Forest Stewardship Council. Voor ons betekent dit dat wij hier nog scherper op moeten gaan

PBAF Partnership for Biodiversity Accounting Financials

PBAF

Het 'Partnership for Biodiversity Accounting Financials', ofwel PBAF, is opgericht op initiatief van ASN Bank en in samenwerking met Triodos, Triple Jump, ACTIAM, Robeco en FMO. De laatste jaren is er (eindelijk) meer belangstelling voor de impact op biodiversiteit en daarom is het belangrijk dat ondernemingen op een transparante en vergelijkbare manier inzicht kunnen verschaffen in de impact die zij hebben op biodiversiteit. Het doel van deze samenwerking is om kansen en mogelijkheden te identificeren omtrent het rapporteren over biodiversiteit – en uiteraard hier ook op te sturen in investeringsbeslissingen. Sinds dit jaar zijn er 21 deelnemers.

“In biodiversiteit komt alles samen”

Waar klimaatverandering wereldwijd hoog op de agenda staat, neemt biodiversiteit nog maar een bescheiden plek in. Maar dat gaat snel veranderen, ook als het aan expert in natuurlijk kapitaal en partner van CREM, Wijnand Broer, ligt.

Waar zit voor jou die urgentie in?

“Internationaal onderzoek heeft in 2019 laten zien dat 1 miljoen planten- en diersoorten dreigen te verdwijnen, terwijl veel grondstoffen en economische sectoren juist afhankelijk zijn van de variatie aan planten en dieren. Bedrijven en financiële instellingen kunnen aan een aantal knoppen draaien om de druk op de natuur te verminderen. Denk aan minder CO_2-uitstoot, minder watergebruik, minder landverbruik, et cetera. Al die ‘drukfactoren’ komen samen in het thema biodiversiteit.”

“Door naar biodiversiteit te kijken wordt ook duidelijk dat deze drukfactoren met elkaar samenhangen. Kijk bijvoorbeeld naar de discussie rond biobrandstoffen. Dat leek enkele jaren geleden een prachtige oplossing om de CO_2-uitstoot te verminderen. Maar zeker voor de eerste generatie biobrandstoffen werd heel veel landbouwgrond verbruikt, bijvoorbeeld voor de productie van suikerriet in Brazilië. Het klimaatprobleem werd hierdoor afgewenteld op landgebruik. Minder druk op het ene thema verhoogt de druk op het andere, het zijn communicerende vaten. Bij biodiversiteit kijk je naar alle vaten tegelijk, alles komt erin samen, daardoor kun je betere keuzes maken.”

Hoe bereken je precies die biodiversiteit footprint?

“Samen met PRé Sustainability, een expert op het gebied van levenscyclus analyses, berekenen we de bijdrage van economische activiteiten (waarin geïnvesteerd en belegd wordt) aan verschillende milieuthema’s, zoals klimaatverandering en vervuiling. Vervol-

Bij biodiversiteit kijk je naar alle vaten tegelijk, daardoor kun je betere keuzes maken

gens berekenen we wat hiervan de impact is op biodiversiteit. Dit drukken we heel pragmatisch uit in het aantal hectares waarop alle biodiversiteit compleet verloren is gegaan. Dit klinkt relatief eenvoudig maar je hebt heel veel data nodig. Eén van de grote uitdagingen is bijvoorbeeld dat veel bedrijven nog niet rapporteren over hun landgebruik. We hebben daardoor nog niet alle exacte cijfers en moeten vaak gebruik maken van gemiddelde cijfers in een sector in een land. Dit is gelukkig wel nauwkeurig genoeg om de vinger op de zere plek te leggen: waar kun je de meeste impact verwachten en waarom?"
"Een andere cruciale vraag is hoe ver je gaat. Stel je investeert in een bedrijf als Adidas, tel je dan alleen de impact van de winkels van Adidas mee of van de hele keten die erachter zit (katoenproductie, leerproductie, etc.)? Om een reëel beeld te krijgen hebben we voor ASN Impact Investors dat laatste gedaan. Dus ook al investeert ASN Impact Investors bijvoorbeeld niet direct in katoen, ze weten nu wel waar voor Adidas de meeste negatieve impact op biodiversiteit zit."

Wat levert die kennis op?
"Als je eenmaal weet waar in de keten de meeste impact zit, weet je ook welke vragen of eisen je kan stellen aan de bedrijven waar je in investeert of in wílt gaan investeren. Dus je selectieproces én je engagement worden scherper. Uiteindelijk gaat het immers om het verlagen van die negatieve impact en zo mogelijk ook het verhogen van een positieve impact, bijvoorbeeld door te investeren in natuurherstel. Minder verlies van biodiversiteit betekent uiteindelijk ook minder investeringsrisico's. Zo is de katoenproductie afhankelijk van bestuivers, zoals bijen. Behoud van biodiversiteit betekent in dat geval ook behoud van productie. De footprintmethode is nog steeds in ontwikkeling. Zo werken we momenteel aan de footprint van een marktindex, aan een betere meetmethode voor positieve impact en een 'dashboard' dat laat zien wat je met de resultaten kan doen. Daarbij moet je je niet blindstaren op het ene cijfer dat uit de footprint komt, het gaat er veel meer om wat je van de berekening kunt leren."

Veel grondstoffen en economische sectoren zijn afhankelijk van de variatie aan planten en dieren

Verwacht je dat biodiversiteit mainstream gaat worden bij andere vermogensbeheerders?
"Dat kan niet anders, niet in de laatste plaats omdat DNB in 2020 een studie heeft gepubliceerd over de risico's voor de financiële sector als gevolg van het verlies van biodiversiteit, Indebted to Nature. Daar was DNB wereldwijd de eerste in, maar als dit in andere landen ook gaat gebeuren, dan verwacht ik dat de financiële sector wederom wakker wordt geschud. Net zoals destijds bij de stranded assets rond klimaat."

OVER CREM

Wijnand Broer is partner van CREM, een adviesbureau op het gebied van duurzaamheid, opgericht in 1989, dat zich samen met en in opdracht van bedrijven, overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en burgers inzet voor een duurzame economie en maatschappij. CREM is expert in (internationaal) maatschappelijk verantwoord ondernemen, biodiversiteit/natuurlijk kapitaal, circulaire economie en duurzaam produceren en consumeren.

CREM was net als PRé Sustainability nauw betrokken bij de ontwikkeling van de meetmethodiek voor het meten van de biodiversiteit footprint van onze beleggingsfondsen.

5.3 MENSENRECHTEN

Leefbaar loon kledingbedrijven
Het ASN Duurzaam Aandelenfonds en het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds beleggen in kledingbedrijven. Wie in een bedrijf belegt, kan invloed hebben op het beleid en de praktijk ervan.

Wij willen dat kledingbedrijven zich bewuster worden van de structurele onderbetaling van de mensen die kleding maken. Ook willen we dat zij deze onderbetaling aanpakken en samen met andere stakeholders, zoals vakbonden en overheden, aan oplossingen werken. Dat is niet eenvoudig. Kledingbedrijven zelf betalen immers de lonen niet; dat doen de toeleveranciers. Deze fabrieken willen concurrerend blijven in een competitieve markt, waarbij een rol speelt dat consumenten inmiddels zijn gewend aan goedkope kleding.

In 2017 en 2018 heeft de afdeling ECD van ASN Bank, samen met het internationale accountantskantoor Mazars, de methodiek om leefbaar loon te meten geprofessionaliseerd. De methodiek sluit sindsdien beter aan bij de Guiding Principles for Business and Human Rights van de Verenigde Naties en het bijbehorende Reporting Framework. In 2020 is de methodiek verder ontwikkeld.

De meeste bedrijven bevonden zich in 2020 in de fases 'developing' en 'maturing'. Eén bedrijf zit in de fase advanced. De uitkomsten zijn verschenen in het Living Wage Report 2020 dat in september 2020 gepubliceerd werd.
Om de duurzame beleggingsdoelstelling 'leefbaar loon in de kledingindustrie' te halen, hebben we een goede engagement-strategie met methodiek, doel, tussentijdse doelen en proces ingericht. De resultaten hiervan staan in hoofdstuk 6 Actief Aandeelhouderschap.

Door lage lonen hebben fabrieksmedewerkers meestal geen spaargeld en in veel kleding-producerende landen bestaat er vrijwel geen sociale zekerheid

Impact ASN-Novib Microkredietfonds
Het ASN-Novib Microkredietfonds geeft lage-inkomens- en kansarme groepen in lage-inkomenslanden toegang tot financiële diensten. Een van de doelstellingen van het fonds is een rechtvaardigere verdeling van de welvaart bevorderen door mensen wereldwijd toegang te bieden tot financiële dienstverlening (financiële inclusivitieit).

Om dat te bereiken zijn Microfinancieringsinstellingen (MFI's) van belang, evenals een veelzijdige financiële sector. Het ASN-Novib Microkredietfonds draagt hieraan bij. Dat doet het onder meer door ook MFI's te financieren die hun systemen en processen minder goed ontwikkeld hebben. Deze MFI's vormen echter slechts een klein percentage van de portefeuille. Van belang is dat deze MFI's wel voldoen aan minimumeisen en dat zij in staat zijn hun systemen en processen te verbeteren.

Aantal landen waarin het ASN-Novib Microkredietfonds ultimo december 2020 belegt in microfinancieringsinstellingen (MFI's), via onderhandse leningen en aandelenparticipaties.

Het aantal microfinancieringsinstellingen (MFI's) waarin het ASN-Novib Microkredietfonds ultimo december 2020 directe beleggingen had.

€3,9 mln

De gemiddelde financiering per MFI.

69%

Het percentage microkredieten dat wordt uitgegeven in rurale gebieden waar de toegang tot financiële diensten beperkt is.

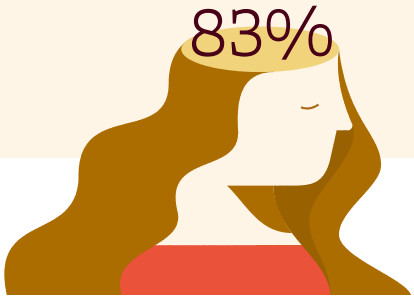

Het percentage microkredieten uitgegeven aan vrouwen. Het is belangrijk om vrouwelijke leningnemers te bereiken. De voordelen die de leningen aan vrouwen opleveren, komen namelijk meestal ten goede aan het hele gezin.

Het fonds geeft micro-ondernemingen en het midden- en kleinbedrijf toegang tot financiele diensten.

22,2 mln

Aantal leningnemers dat een lening heeft gekregen van de MFI's.

80.000

Groei aantal leningnemers in 2020 t.o.v. 2019.

Het percentage van de geïnvesteerde portefeuille die wordt geïnvesteerd in micro-ondernemers. 27% van de geïnvesteerde portefeuille wordt geïnvesteerd in het midden- en kleinbedrijf.

De gemiddelde som die de MFI's lenen aan individuele leningnemers.

	Latijns-Amerika	Europa en Centraal-Azie	Azie	Afrika en het Midden-Oosten	Totaal portefeuille
Gemiddelde SPM-score*	79%	80%	76%	77%	78%
Aantal gefinancierde instellingen	29	20	20	10	81
Aantal leningnemers die MFI's bereiken (in miljoenen)**	2,8	1,3	17,1	0,9	22,2
Percentage vrouwelijke leningnemers	67%	46%	91%	67%	83%
Percentage leningnemers op het platteland	59%	55%	76%	36%	69%
Gemiddelde leensom aan Leningnemers (€)	1.883	1.986	374	1.015	753

* SPM = social performance management
** Dit is het totaal aantal actieve leningnemers die naar schatting worden gefinancierd door de MFI's in de portefeuille van het fonds (afgerond), inclusief beleggingen in fondsen en instellingen die wereldwijd actief zijn.

Beoordeling van de sociale prestaties

De beoordeling van de sociale prestaties (SPM of social performance management) maakt integraal deel uit van het beleggingsproces van het ASN-Novib Microkrediet-fonds.

Met een scorecard van de sociale prestaties die Triple Jump voor ons bijhoudt kunnen we controleren of het fonds belegt in MFI's die op verantwoorde wijze met hun stakeholders omgaan en op sociaal-economisch gebied een positieve invloed hebben op hun leningnemers.

De scorecard is een hulpmiddel waarmee we de sociale missie van de MFI's kunnen analyseren: hun voornemen en de processen en systemen die zij hebben ingesteld om te waarborgen dat hun activiteiten in het verlengde liggen van hun missie. De scorecard bestaat uit 68 indicatoren. De score wordt opgesteld in de selectiefase van de belegging en opnieuw bij verlenging van de lening.

De data die worden gebruikt voor de berekening van de SPM-scores is (deels) afkomstig uit de landen waar de MFI's gevestigd zijn. Deze data zijn niet geaudit door de lokale auditors.

Was ultimo 2020 de gemiddelde score van de sociale prestaties van de portefeuille van het ASN-Novib Microkredietfonds. Ultimo 2019 was deze ook 78%.

Hoewel de gemiddelde score niet is gewijzigd, vonden er in het afgelopen jaar diverse ontwikkelingen plaats in de portefeuille:

- Er zijn 2 MFI's toegelaten tot de portefeuille, met een gemiddelde SPM-score van 82%.
- 3 MFI's verbeterden hun score in de verslagperiode en hebben nu een gemiddelde SPM-score van 82%.
- 6 MFI's kregen in de verslagperiode een slechtere score. Hun gemiddelde score was 74%.
- De overige MFI's in de portefeuille hielden dezelfde score omdat wij geen significante veranderingen zagen in de verslagperiode.

Verdeling van SPM-scores over categorieën

SPM-score	Percentage
Uitstekend (> 80%)	49%
Goed (61 - 80%)	49%
Minimaal vereist (51 - 60%)	3%
Onvoldoende <-50%	0%

“Ik weet hoe veerkrachtig ondernemers zijn”

Welk effect had 2020 op microfinancieringsinstellingen wereldwijd? Fondsmanager van het ASN-Novib Microkredietfonds Sascha Noé: “Impact meten, risico’s inschatten en spreiden, dat is wat we dagelijks doen voor het fonds. Maar 2020 was natuurlijk een ongelooflijk bijzonder jaar, omdat de gevolgen van COVID-19 overal gelijktijdig opspeelden.”

Het Microkredietfonds is een zeer stabiel fonds, vertelt Noé. “We brengen risico’s zorgvuldig in kaart en analyseren en spreiden ze over meerdere landen. We monitoren de landen nauwlettend, hebben een lange trackrecord van samenwerking en een solide onderlinge vertrouwensband met de plaatselijke microfinancieringsinstellingen (MFI’s). Zij verstrekken de leningen aan de lokale ondernemers.

Wat betekende COVID-19 operationeel gezien?

“2020 was absoluut uitdagend. Normaal gesproken hoeven we bij slechts een enkele MFI binnen de portefeuille een extra oogje in het zeil te houden. Dat doen we door middel van een extra diepte-analyse in samenwerking met onze partner Triple Jump, bijvoorbeeld bij presidentsverkiezingen, lokale conflicten of demonstraties. Of als er een incident gebeurt, zoals bij de explosie in de haven van Beiroet in Libanon. Door COVID-19 was het nodig veel meer analyses nagenoeg tegelijk uit te voeren.”

We moesten talloos veel analyses nagenoeg tegelijkertijd uitvoeren

“Ons doel om alle MFI’s overeind te houden, stond in 2020 voorop. Dat is gelukt, we hadden al heel snel afspraken met elkaar gemaakt over het waar nodig uitstellen van geplande betalingen. Ook de samenwerking met de andere investeerders in de betrokken MFI’s verliep heel goed. We zijn direct met elkaar om de tafel gegaan en hebben per land en MFI gekeken hoe we ze meer ademruimte konden geven, bijvoorbeeld door terugbetalingen met 6 of 9 maanden uit te stellen. We kwamen er snel uit, omdat voor de

hele keten de sociaal maatschappelijke impact - zoals financiële inclusiviteit en gelijke kansen voor vrouwen - de belangrijkste drijfveer is. Sociale cohesie en het willen helpen, plus het financiële rendement kunnen dus echt heel mooi samengaan."

Toch moest het fonds voor het eerst dicht

"Ja, helaas moesten we ondanks alle inspanningen voor het eerst in al die 25 jaar het fonds tijdelijk sluiten en hadden we bovendien voor het eerst een negatieve return. Dit was overigens een samenloop van omstandigheden; naast de reeds geplande uitstroom van geld werd het door de lockdowns voor veel leningnemers onmogelijk om leningen af te lossen. Niet eens zozeer omdat ze het geld niet hadden, maar omdat ze er vaak flinke afstanden voor moeten afleggen, wat nu natuurlijk niet kon. Toch hield ik een enorm vertrouwen."

Het doel om alle MFI's overeind te houden stond voorop en dat is gelukt

Waar is dat vertrouwen op gebaseerd?

"Ten eerste weten we uit ervaring dat lokale ondernemers enorm flexibel, veerkrachtig en innovatief zijn, waar ze ook wonen. Er moet immers elke dag brood op de plank komen. Dus als hun huidige business niet meer rendeert, zoeken ze direct naar een andere inkomstenbron. Een kleine lening kan een flinke steun in de rug zijn, het geeft net dat beetje financiële flexibiliteit om iets nieuws op te starten. Als je taxi stilstaat tijdens een lockdown, ga je wat anders verzinnen. Bijvoorbeeld mango's uit je tuin verkopen. De meesten leningnemers hebben het hoofd boven water gehouden. Dat is een goed teken."

"Ten tweede leert de geschiedenis dat als ondernemers zich weer vrij kunnen bewegen na een crisis, ze ook hun lening weer kunnen aflossen. Dat is vaak een fysieke kwestie: je moet letterlijk naar het afloskantoortje kunnen rijden of lopen. Als dat bijvoorbeeld door onlusten of demonstraties niet gaat, wordt er niet afgelost. In die zin is de trend van mobile payment die je nu ziet bij microkredietinstellingen goed nieuws. Het maakt het veel makkelijker en veiliger om een lening af te lossen. Overigens blijft persoonlijk contact natuurlijk essentieel om goed in te kunnen schatten of iemand zijn lening zal kunnen terugbetalen."

Kleine ondernemers zijn enorm veerkrachtig en innovatief, waar ze ook wonen

In welke zin werden de leningnemers geraakt?

"Kleine ondernemers in lage-inkomenslanden verdienen hun geld in de informele sector. Zij werden extra hard geraakt door lokale maatregelen om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan, zoals een lockdown of een avondklok. Als hun inkomen minder wordt doordat ze hun activiteiten tijdelijk moeten stopzetten of aanpassen, hebben ze direct een financieel probleem. Deze ondernemers hebben meestal geen of slechts een kleine financiële buffer om op terug te vallen. En anders dan in Nederland hoeven ze ook van de overheid geen financiële ondersteuning te verwachten."

Waarom blijft microkrediet juist nu nodig?

"Als kleine ondernemers in lage inkomenslanden voor onverwachte uitgaven komen te staan, is geld lenen bij buren of vrienden vaak de enige optie. Of, in het ergste geval, de koe slachten waar het gezinsinkomen van afhankelijk is. Via een MFI kan de ondernemer

een klein bedrag lenen gebaseerd op de eigen inkomsten en zo in ieder geval nog die koe behouden. En juist met een kleine lening kun je iemand toegang geven tot middelen die nodig zijn om verder te komen, zoals een naaimachine, oven of fietstaxi."

"Uiteraard kijken MFI's van tevoren heel goed of een ondernemer in staat is om de lening terug te betalen. Immers alleen met een verantwoorde terugbetaalcapaciteit kun je echt financiële inclusiviteit en zelfstandigheid bevorderen, anders help je iemand van de regen in de drup. Dus gelukkig is het fonds weer open en hebben we over het hele jaar genomen toch veel kunnen doen. Ik sta elke keer weer versteld van hoeveel een kleine lening of een veilig spaarproduct dat niemand van je kan afpakken, kan doen. Dat krijg je niet in impactcijfers uitgedrukt."

Hoe kijk je naar 2021?
"Dit jaar staat voor mij in het teken van groei. Ondertussen houden we samen met Triple Jump dagelijks in de gaten hoe het gaat met de terugbetalingen. Tot nu toe lijken de gevolgen van COVID-19 heel erg mee te vallen, onder andere omdat er veel boeren leningnemer zijn en de landbouw gewoon door gaat. Ik ben natuurlijk ook heel benieuwd hoe het persoonlijk met de leningnemers gaat, maar mijn gegevens blijven vooralsnog vooral cijfermatig. En die zien er goed uit. COVID-19 is nog niet voorbij, maar we investeren weer volop."

De geschiedenis leert dat als ondernemers zich weer vrij kunnen bewegen ze ook hun lening weer kunnen aflossen

- Microkredietfondsen zijn stabiel en hebben een **laag risico en een enorme sociale impact.** Dat maakt ze aantrekkelijk voor investeerders.
- **Mobile payment is een trend** bij microkredietinstellingen, het maakt het makkelijker en veiliger om een kleine lening af te lossen.
- Microkredietfondsen waren in 2020 ook **onmisbaar in de verspreiding van informatie over corona**, zeker in landen waar men weinig vertrouwen heeft in overheden.
- Het ASN-Novib Microkredietfonds was **het eerste microkredietfonds in Nederland** en bestaat dit jaar 25 jaar.

6. Actief aandeelhouderschap

Met actief aandeelhouderschap in de vorm van engagement en stemmen stimuleren wij beursgenoteerde bedrijven om hun beleid en activiteiten duurzamer te maken, transparanter te zijn en opheldering te geven als er sprake is van misstanden. Beide zijn dus instrumenten om onze doelstellingen te bereiken.

6.1 ENGAGEMENT

We voeren engagement als tijdens heronderzoek blijkt dat een bedrijf niet meer voldoet aan de ASN duurzaamheidscriteria, als er misstanden zijn of als er bij herhaling grote misstanden bij bedrijven of in vrijwel de gehele sector plaatsvinden, zoals in de farmaceutische industrie en de kledingindustrie.

Wij hanteren vier soorten engagement:

- Actief: bij een controverse of ontbrekend beleid, looptijd 1 jaar.
- Strategisch: programmatisch gericht op een sector als we hebben vastgesteld dat er veel misgaat in die sector. In 2020 voerden we strategisch engagement met bedrijven uit de farmaceutische sector en de kledingsector (zie pp. 47).
- Passief: het bedrijf krijgt eens in de vier jaar een brief met verbeteringspunten.

"Engagement voeren is één van de middelen om onze duurzame doelstellingen te bereiken. Voor een leefbaar loon meten we bijvoorbeeld jaarlijks waar toeleveranciers in de kledingindustrie staan. Maar we zetten ook thema's als milieu, discriminatie en me too-gerelateerde onderwerpen op de agenda."

Mariëtta Smid, Senior Manager Duurzaamheid

Wanneer is er sprake van een ernstig misstand?

Of er sprake is van een 'ernstige misstand' wordt bepaald aan de hand van de volgende vragen:

- Worden er mensenrechten en arbeidsrechten geschonden?
- Zijn er grote misstanden op gebied van ethiek, biodiversiteit of klimaat?
- Wat is de omvang van de schendingen?
- Vinden ze structureel of op grote schaal plaats?
- Worden ze bewust gepleegd of gedoogd?
- Wat is de aard van de schending? (Soms kan een incident zo ernstig zijn dat de schaal niet uitmaakt.)
- Hoe reageert het bedrijf?

Als een misstand als ernstig wordt beoordeeld, wordt deze voorgelegd aan de Investeringscommissie. De ernst van de misstanden kan ertoe leiden dat:

1. Een bedrijf wordt afgekeurd als het nog niet in ons beleggingsuniversum is opgenomen.
2. Er engagement wordt aangegaan met het bedrijf.
3. Een bedrijf uit het beleggingsuniversum wordt verwijderd.

Als we engagement aangaan, zijn er drie opties:

1. Het bedrijf ontkent. Dan willen we graag bewijs zien waar dit uit blijkt.
2. Het bedrijf weet het zelf nog niet precies. Dan verwachten we een grondig onderzoek en geven we een deadline voor het onderzoek.
3. Het bedrijf geeft toe dat het betrokken is bij deze misstand. Dan verwachten we een actieplan met, indien relevant, een schadevergoeding voor de slachtoffers, en een deadline.

Thema's waarop we in 2020 engagement voerden:

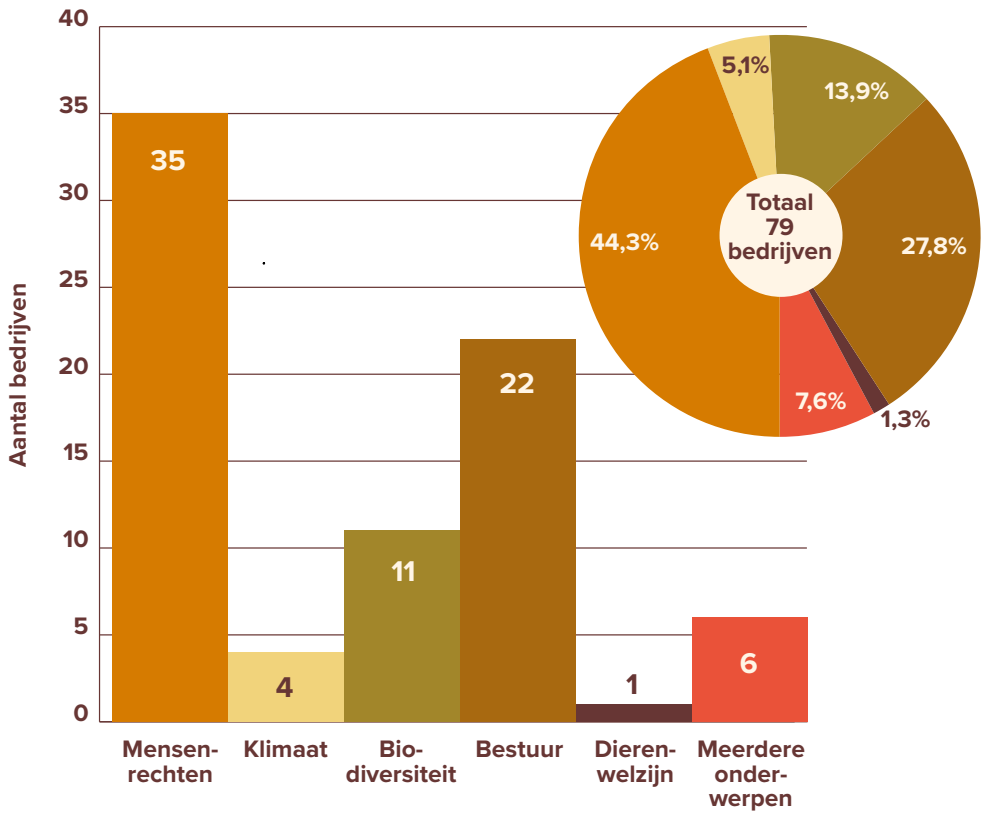

Engagement ASN Duurzaam Aandelenfonds

In 2020 hebben we met 50 bedrijven uit het beleggingsuniversum van het ASN Duurzaam Aandelenfonds een dialoog gevoerd. Dat deden we met 6 bedrijven in de farmaceutische sector. In het kader van de langetermijndoelstelling voor leefbaar loon voerden we een dialoog met 15 kledingbedrijven. Met nog eens 35 bedrijven waren we om andere redenen in gesprek. In 2020 zijn we engagement gestart met Philips. Het bedrijf kwam in opspraak vanwege betrokkenheid bij corruptie.

PHILIPS

Hoewel Philips een zeer goed beleid heeft om corruptie tegen te gaan, was er in 2020 sprake van corruptie in China. Eerder waren er ook al corruptie situaties aan het licht gekomen in Brazilië en Polen. Dit is voor ons een serieuze kwestie. Daarom zijn wij gestart met engagement. Philips heeft onze vragen voldoende goed beantwoord, heeft de interne procedures verder aangescherpt en hanteert een zero tolerance voor wat betreft corruptie. We hebben vertrouwen in deze aanpak maar blijven het bedrijf goed volgen.

WESTROCK

Het Amerikaanse WestRock produceert karton en heeft hiervoor eigen bossen waarvoor de duurzame certificering, zoals FSC en PEFC, op orde is. Maar ze kopen ook veel hout in en waarvoor de duurzame certificeringen ontbreken. Wij willen dat het overgrote deel van het hout voor de productie van karton afkomstig is van duurzaam bosbeheer. Ook is het bedrijf weinig ambitieus. Zij hebben laten weten dat het hun doel is dat in 2025 25% van het ingekochte hout gecertificeerd is. Dit vinden wij onvoldoende. Daarom hebben wij het bedrijf afgekeurd.

Engagement ASN Milieu & Waterfonds

In 2020 hebben we met 29 bedrijven uit het beleggingsuniversum van het Milieu & Waterfonds een dialoog gevoerd. Bij een groot aantal van deze bedrijven betrof het vooral extra engagement om de bedrijven ertoe te brengen zich verder te ontwikkelen op duurzaamheidsgebied. Met de andere bedrijven gingen we in gesprek omdat er een misstand bleek te zijn, of omdat na heronderzoek bleek dat de bedrijven niet meer aan onze criteria voldeden.

Een van de bedrijven waar we in 2020 engagement mee hebben gevoerd, is Severn Trent. We hebben gesproken over het gebruik van water, de wijze waarop het bedrijf daarover rapporteert en de blootstelling aan klimaatverandering.
Severn Trent heeft aangegeven dat het beschikt over de data. Het is eventueel bereid hierover te rapporteren. De uitbestedingspartner voor het ASN Milieu & Waterfonds is uitgenodigd om een bezoek te brengen aan het bedrijf om de laatste innovaties op het gebied van water te bekijken.

Engagement ASN Duurzaam Small & Midcapfonds

In 2020 is met 22 bedrijven uit het beleggingsuniversum van het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds een dialoog gevoerd. In het kader van de langetermijndoelstelling voor leefbaar loon voerden we een dialoog met vijftien kledingbedrijven, dezelfde bedrijven als waarover geschreven is bij het ASN Duurzaam Aandelenfonds. Twee van deze bedrijven maken deel uit van het universum van het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds. Verder voerden we veel extra engagement om de bedrijven ertoe te brengen zich verder te ontwikkelen op duurzaamheidsgebied.

SIMCORP

In 2020 hebben is engagement gevoerd met SimCorp naar aanleiding van een onderzoek door een expert in cybersecurity. We hebben gesproken over de mogelijke cyberrisico's. SimCorp heeft tijdig en adequaat gehandeld naar aanleiding van de bevindingen.

Strategisch engagement in 2020: Leefbaar loon in de kledingsector

Ook in 2020 hebben we als deelnemer aan het Platform Living Wage Financials (PLWF) strategisch engagement gevoerd voor een leefbaar loon bij bedrijven in de kledingsector.

Júist in 2020 bleek het engagement urgenter dan ooit. Er kwamen namelijk veel berichten dat tijdens de eerste lockdown kledingmerken hun orders annuleerden - zelfs als deze al bijna of helemaal gereed waren - en vele banen verloren gingen. Gelukkig hebben de merken uit ons universum zich niet schuldig gemaakt aan annuleringen.

Naar aanleiding van de COVID-19-pandemie en de lockdowns verzochten we de kledingmerken in 2020 om de impact ervan op een verantwoorde manier te managen, ondanks de vele annuleringen van kledingorders. We vroegen tijdens de gesprekken onder andere om

STRATEGISCH ENGAGEMENT IN 2020:

Goede samenwerking in de farmaceutische sector rond COVID19-vaccins

In 2020 hebben we strategisch engagement gevoerd voor een goede samenwerking in de farmaceutische industrie met betrekking tot COVID19-vaccins. Op initiatief van Achmea Investment Management hebben wij samen met circa 40 beleggers wereldwijd een investor statement opgesteld. Daarin hebben we farmaceutische bedrijven gemaand tot een vergaande samenwerking in de bestrijding van het coronavirus. In het statement wijzen we de bedrijven op hun grote verantwoordelijkheid in de ontwikkeling en mondiale verspreiding van het coronavaccin. En dat het uitwinnen van patenten, excessieve prijsstelling, verbergen van relevante onderzoeksgegevens en verkrijgen van marktexclusiviteit die verantwoordelijkheid niet in de weg mogen staan. Samen met andere investeerders die het investor statement hebben ondertekend, voerden we gesprekken AstraZeneca en NovoNordisk.

Achtergrond: de farmaceutische industrie tot nu toe

Al sinds 2015 voeren wij intensief engagement met farmaceutische bedrijven. In opdracht van ASN Impact Investors onderzocht Sustainalytics de vijftien grootste farmaceutische bedrijven ter wereld. Uit dit onderzoek bleek dat deze bedrijven onvoldoende toezicht houden op of transparant zijn over het onderzoek en de ontwikkeling, productie, marketing en verkoop van medicijnen. De meeste bedrijven hebben wel beleid, maar passen dit beleid te weinig toe.

Farmaceutische bedrijven maken medicijnen. Daardoor zijn ze onmisbaar voor de gezondheid en het welzijn van mensen. Wij zien deze sector daarom graag vertegenwoordigd in het ASN Beleggingsuniversum. Veel farmaceutische bedrijven hebben een duurzaamheidsbeleid dat voldoet aan onze duurzaamheidscriteria. Helaas signaleren wij ook structurele misstanden bij deze bedrijven. De sector is zo belangrijk dat we erin blijven beleggen, maar we vinden het noodzakelijk de misstanden aan te pakken.

Na vier jaar, in 2019, hebben wij het engagementtraject geëvalueerd. Op basis van het evaluatierapport van Sustainalytics en de ervaringen van de analisten van ECD met het engagement met de bedrijven, hebben wij in de evaluatie besloten dat we de dialoog voortzetten, zij het minder intensief dan in de voorgaande jaren. Dit doen we met zes overgebleven bedrijven in ons beleggingsuniversum: Astellas Pharma, AstraZeneca, GlaxoSmithKline, Novo Nordisk, Merck KGaA en Orion. Net als in voorgaande jaren hebben we in samenwerking met Sustainalytics een scorekaart opgesteld om de voortgang van deze zes bedrijven te meten. De kaarten hebben we aan het eind van het jaar voor feedback met de bedrijven gedeeld. Na analyse van de reacties van de bedrijven hebben we de kaarten in het eerste kwartaal van 2021 gepubliceerd. Aangezien we besloten hebben om deze scorekaarten voortaan tweejaarlijks te maken, worden de volgende scorekaarten in 2023 gepubliceerd.

prudent financieel management en om ook in deze tijden hoge arbeidsstandaarden te blijven hanteren (inclusief het streven naar een leefbaar loon) voor de fabrieksmedewerkers. Juist deze groep bevindt zich in een bijzonder kwetsbare positie. Textielarbeiders die meestal geen leefbaar loon ontvangen, beschikken niet over spaargeld en kunnen niet terugvallen op een sociaal vangnet van de overheid.
Ook verzochten we de kledingmerken om samen te werken met stakeholders, zoals de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) en organisaties die zich specifiek in de kledingsector hard maken voor betere arbeidsomstandigheden. Alleen door beter samen te werken kan de huidige kwetsbare positie van textielwerkers worden verbeterd.

Het ASN Duurzaam Aandelenfonds en het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds beleggen in kledingbedrijven. Wie in een bedrijf belegt, kan invloed hebben op het beleid en de praktijk ervan.
Nog geen van de inmiddels vijftien kledingbedrijven in het ASN Beleggingsuniversum kan garanderen dat de fabrieksmedewerkers een leefbaar loon ontvangen.
Ze betalen deze mensen immers niet zelf; deze mensen zijn vaak in dienst bij de toeleveranciers. Dat bleek ook uit het onderzoek dat we in 2016 startten. Inmiddels is Amer Sports in 2019 uit het universum verwijderd nadat het is overgenomen. In 2019 zijn Hanesbrand en VF Corp toegevoegd. In 2020 is Coats Group toegevoegd.

Zoals in Hoofdstuk 4 beschreven, is de methodiek voor het meten van leefbaar loon verder ontwikkeld in 2020. De bedrijven worden sinds 2020 in vijf categorieën ingedeeld. Ook hebben we enkele wegingen aangepast. Mazars geeft jaarlijks een onafhankelijke assurance af waarin het vaststelt of de methodiek zorgvuldig is toegepast. Ook in 2020 is deze assurance gegeven.

De eerste metingen die we deden, gingen vooral om de vraag: heeft het bedrijf beleid voor leefbaar loon? Met behulp van de huidige methodiek beoordeelden we ook de praktijk. We beantwoordden voor elk bedrijf acht vragen, zoals: in hoeverre integreert het bedrijf zijn beleid voor leefbaar loon in de bedrijfsvoering, wat is de impact hiervan op de textielwerkers en hoe transparant is het bedrijf erover? Antwoorden op deze vragen leidden tot de indeling van de bedrijven in de vijf categorieën: van embryonic (het bedrijf doet niet of nauwelijks iets aan leefbaar loon), via developing (in ontwikkeling), maturing (de ontwikkeling vordert) en advanced (de ontwikkeling nadert haar voltooiing) naar leading (leidend). De meeste bedrijven bevonden zich in 2020 in de fases developing en

ENGAGEMENT MET BEDRIJVEN IN MYANMAR

In juli 2020 zijn wij door Oxfam Novib geïnformeerd over de situatie in Myanmar. Dit was nog voor de verkiezingen. Zij informeerden ons over het feit dat de overheid van Myanmar delen van het internet heeft afgesloten.

'Myanmarese NGO's en de ambassades van westerse landen hebben hier toen al hun verontrusting hierover uitgesproken. Zie o.a.: https://www.mmtimes.com/news/myanmar-urged-reinstate-internet-fix-telecoms-law-anniversary-shutdown.html. De afsluiting van het internet door de autoriteiten van Myanmar komt voort uit onder meer de conflicten in Rakhine State, heeft een relatie met de onderdrukking van de Rohingya moslims in Myanmar en met de onderdrukking van diverse andere etnische minderheden. Afsluiting van internet is nadelig voor de ruimte van het maatschappelijk middenveld in landen en wordt helaas in toenemende mate ingezet door (semi-)autoritaire overheden. In recente maanden nog meer in reactie op (maatschappelijke kritiek op de aanpak van) de COVID-19-pandemie.
In recente jaren is in bredere zin de druk op NGO's, journalisten en onafhankelijke media toegenomen in Myanmar.

Een lokale partner van Oxfam Novib heeft contact met ze gezocht over deze kwestie en Oxfam Novib geattendeerd op Nederlandse investeringen in buitenlandse telecombedrijven die in Myanmar operationeel zijn. Vervolgens bleek uit onderzoek dat een aantal Nederlandse financiële instellingen (banken, een ontwikkelingsbank, pensioenfondsen) investeren in deze telecombedrijven.

Ook ASN Impact Investors heeft bedrijven in het beleggingsuniversum die actief zijn in Myanmar. Denk aan telecomproviders en toeleveranciers van kledingmerken. Niet alle bedrijfsactiviteiten lopen een even groot risico betrokken te raken bij het schenden van mensenrechten. Het Japanse telecombedrijf KDDI is echter een bedrijf waar wij wel hoge risico's hebben geïdentificeerd. Daarom hebben wij in september 2020 besloten engagement te voeren met KDDI, na eerst een vooronderzoek waarover wij spraken in onze investeringscommissie. Ook met het Zweedse Ericsson hebben we vanwege dezelfde issue engagement gevoerd. De aanleiding in 2020 was een richtlijn van de Myanmarese overheid die voorziet in twee dingen:

- Een verdere uitbreiding van gebieden waar het internet afgesloten moet worden. In juni 2019 was dit al besloten voor een aantal townships. De townships zijn gebieden waar een gewelddadig conflict heerst tussen de Myanmarese overheid en de Arakan Army (etnische separatistische beweging). Het afsluiten van internet is in strijd met internationale mensenrechten vanwege het recht tot vrijheid van meningsuiting.
- Het blokkeren van meer dan 200 websites. Bij een aantal hiervan gaat het om onafhankelijke media (veelal gelieerd aan etnische minderheden) wegens het verspreiden van 'fake news'. De media hebben echter geen bewijs gezien waaruit dit zou blijken of hebben geen eerlijk proces gehad. Deze media zijn belangrijk voor etnische minderheden. Zij spreken veelal de Birmese taal niet ofwel ze vertrouwen de Birmese media niet. De artikelen noemen twee zaken waarom dit extra kwalijk is: door het blokkeren van deze websites wordt er enerzijds geen verslag meer gedaan van misdaden die het overheidsleger begaat tegen de lokale bevolking; anderzijds heeft de bevolking ook geen toegang meer tot berichtgeving rondom COVID-19. >

maturing. Één bedrijf zit in de fase advanced. De uitkomsten zijn verschenen in het Living Wage Report 2020, dat in september gepubliceerd is. De onderzoeksresultaten vormen een goede basis voor diepgaande discussies, ook over de ambities van bedrijven voor de toekomst. Naar aanleiding van het rapport en de individuele beoordelingen per bedrijf hebben we in 2020 met bijna alle kledingbedrijven uit ons beleggingsuniversum gesproken.

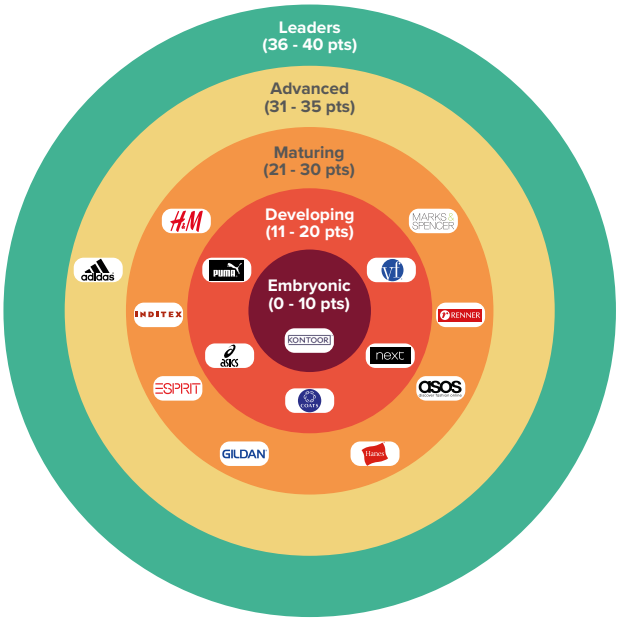

Daarnaast zou volgens de speciale VN-rapporteur voor de bevordering en bescherming van het recht op vrijheid van mening en meningsuiting dit soort richtlijnen (als mensenrechten ingeperkt worden) geautoriseerd moeten worden door een onafhankelijk juridisch orgaan, wat hier duidelijk niet het geval is. Daarmee zouden de betrokken telecombedrijven dan ook niet automatisch gehoor moeten geven aan de oproep van de Myanmarese overheid.

KDDI heeft sinds 2014 een partnerschap met MPT (Myanmar Post and Telecommunications) en is ook actief via een dochteronderneming in Myanmar. Ericsson is actief in Myanmar via een dochteronderneming.

We hebben na engagement gevoerd te hebben, besloten KDDI af te keuren. Wij zijn van mening dat KDDI de risico's op het schenden van mensenrechten niet (h)erkent. Het bespreekt het niet met de partner waar ze mee samenwerkt. Ook heeft het geen contact hierover met NGO's in Myanmar. Het bedrijf voert simpelweg wetgeving uit.

Ericsson blijft wel in ons beleggingsuniversum gehandhaafd. Ericsson is over de situatie in gesprek met hun leverancier en laat zich door NGO's informeren over de situatie in Myanmar. Het bedrijf erkent de risico's en laat zien hierop te anticiperen. Ook heeft Ericsson een statement ondertekend van bezorgde bedrijven actief in Myanmar: https://www.myanmar-responsiblebusiness.org/news/statement-concerned-businesses.html.

Het onderzoek en engagement heeft vooral in 2020 plaatsgevonden, het besluit is begin 2021 gevallen. En we houden natuurlijk ook de kledingmerken goed in de gaten vanuit het Platform Living Wage Financials.

ENGAGEMENT ROND DE DISCRIMINATIE VAN OEIGOEREN

Naar verluidt bevindt 1 op de 10 van alle Oeigoeren zich in een "heropvoedingskamp". China geeft aan dat het een manier is om extremisme te bestrijden (bron: Amnesty). De Oeigoeren zijn een Turkssprekende moslimminderheid in de regio Xinjiang, in het noordwesten van China. Ze worden onderdrukt en gediscrimineerd door de Chinese regering, die hen als afvallig ziet. Meer dan één miljoen Oeigoeren en andere islamitische minderheden zijn in de 'heropvoedingskampen' opgesloten (zie ook: https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/landen/china-informatieplatform/xinjiang-en-de-oeigoeren).
Uit het rapport Uyghur For Sale (februari 2020) van het Australian Strategic Policy Institute en de International Cyber Policy Centre blijkt dat Oeigoeren op grote schaal naar fabrieken in heel China worden gestuurd. Ze werken daar in omstandigheden die aan dwangarbeid doen denken. Dwangarbeid is een schending van één van de meest fundamentele arbeidsrechten. In het rapport wordt een aantal multinationals genoemd waaronder een aantal uit ons beleggingsuniversum. Ook worden 27 fabrieken genoemd die gelinkt kunnen zijn aan multinationals waar wij in beleggen. Het zijn voor een groot deel kledingmerken die via hun keten mogelijk betrokken zijn. Met deze bedrijven voeren wij al engagement via het Platform Living Wage financials, ook op dit onderwerp. Andere bedrijven uit ons beleggingsuniversum die genoemd worden en via hun keten mogelijk betrokken zijn, zijn Electrolux LG, Electronics en Samsung Electro-Mechanisms. Ook met deze bedrijven voeren we engagement. We proberen eerst te achterhalen of het bedrijf een periodieke mensenrechten due diligence analyse uitvoert in landen zoals China. Hierop volgen dan weer vervolgvragen. Welke acties neemt het bedrijf om mensenrechtenschendingen te mitigeren en als er schendingen zijn, wat doen ze om deze te herstellen? En willen ze hun positie gebruiken om zich publiekelijk tegen gedwongen arbeid en de Oeigoeren-kwestie uit te spreken? Het meeste onderzoek liep nog in 2020. Begin 2021 hebben we het engagement naar Electrolux positief kunnen afronden. Bij bedrijven waar twijfel bestaat en geen helderheid komt, nemen wij geen risico. Deze bedrijven worden niet toegelaten tot ons beleggingsuniversum.

Vooruitblik 2021

- We gaan – net zoals voor een leefbaar loon in de kledingsector - ook tussentijdse KPI's en escalatiemogelijkheden ontwikkelen voor **klimaat en biodiversiteit**. Te beginnen bij biodiversiteit, omdat de PBAF-methodiek nog in ontwikkeling is; feedback van bedrijven mogelijk waardevol is voor de verdere ontwikkeling; en omdat data nog op sectorniveau is, kan het helpen betere data te verkrijgen, dan wel bedrijven te stimuleren hierover te rapporteren. Dankzij onze biodiversiteit footprint weten we in elk geval welke investeringen op dat vlak de grootste negatieve impact hebben.
- We ontvangen het resultaat van de **audit** op ons stembeleid.
- We ontvangen wederom onze score op **Principles for Responsible Investment (PRI)**: over 2019 scoorden we op drie van de vier onderdelen een A+, alleen op active ownership scoorden we een A.
- Het **investor statement aan de farmaceutische industrie** met betrekking tot de bestrijding van het COVID-19-virus krijgt ook in 2021 weer verdere invulling.

6.2 STEMMEN

Wij stemden in 2020 op 97% van alle aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin wij beleggen. Dit gebeurt wereldwijd. Het stemmen gebeurt op basis van het duurzame stembeleid dat speciaal voor de ASN beleggingsfondsen is ontwikkeld. Zo stimuleren wij de duurzame ontwikkeling van bedrijven.

ASN Impact Investors heeft stemrecht op de aandeelhoudersvergaderingen van de bedrijven waarin wij beleggen. Wij maken gebruik van dit recht om bedrijven aan te zetten tot duurzamer beleid en duurzamere praktijken. Door te stemmen kunnen wij namens de fondsen invloed uitoefenen op het beleid en management van die bedrijven. Wij oefenen dit stemrecht uit op basis van onze missie en duurzaamheidscriteria. De uitgangspunten zijn vastgelegd in het duurzame stembeleid van ASN Impact Investors.

In de verslagperiode stemden wij op 260 aandeelhoudersvergaderingen van 224 bedrijven wereldwijd volgens dit duurzame stembeleid. Sommige bedrijven houden meerdere aandeelhoudersvergaderingen per jaar, waardoor het aantal bezochte vergaderingen groter is dan het aantal bedrijven.

In de verslagperiode stemden wij op 260 aandeelhoudersvergaderingen van 224 bedrijven wereldwijd.

3.419

We brachten onze stem uit bij 3.419 voorstellen. Wij stemden voor bij 3.105 voorstellen, tegen bij 310 voorstellen en onthielden ons bij 4 stemmingen.

We stemden in 2020 alleen op afstand met **proxy voting**.

50

In 2020 deelden we bij 50 bedrijven al voorafgaand aan de AVA ons stemadvies, tezamen met onze aanbevelingen.

We ontvangen elk kwartaal **stemrapportages** en elk jaar **auditrapportages**.

We zagen in 2020 vaker echte duurzaamheidsonderwerpen op de agenda staan, geagendeerd door de bedrijven zelf of door de aandeelhouders.

Onze uitgangspunten bij stemmen vindt u in ons duurzame stembeleid op https://beleggingsfondsen.asnbank.nl/duurzame-keuzes.html.

Uitsplitsing van de aandeelhoudersresoluties per regio, onderwerp en uitgebrachte stem. Er zijn in 2020 geen aandeelhoudersresoluties ingediend in de regio's Azië-Pacific en Afrika.

Verdeling stemmen in Europa per onderwerp

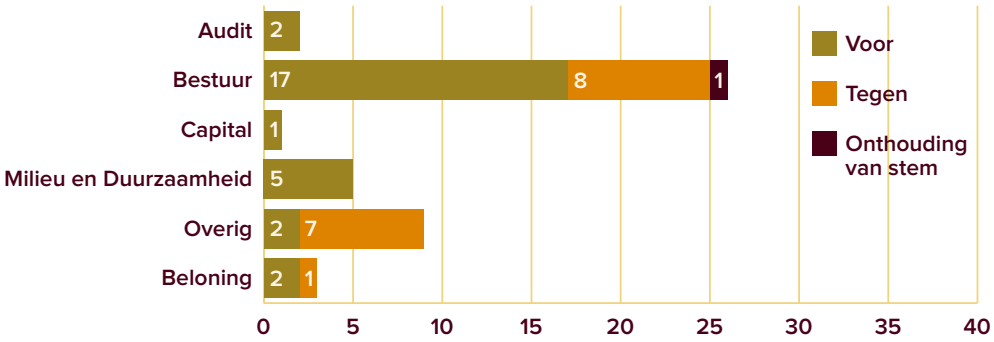

Verdeling stemmen in Noord- en Zuid-Amerika per onderwerp

"Als een bedrijf hogere beloningen of bonussen voor het management voorstelde terwijl het overheidssteun kreeg, dan stemden we tegen"

Mariëtta Smid, Senior Manager Duurzaamheid

We stemden in 2020 tegen:

Bestuurdersbenoemingen. Wij stemden tegen benoemingen waarbij de diversiteit en onafhankelijkheid van het bestuur onvoldoende gewaarborgd werden. Het ging hierbij vooral om Europese en Aziatische bedrijven.

Beloning van bestuurders. We vinden het belangrijk dat bedrijven hun bestuurders niet alleen op financiële criteria beoordelen, maar ook op duurzaamheidscriteria. Door tegen beloningsvoorstellen zonder duurzaamheidscriteria te stemmen, oefenen we druk uit op bedrijven om hun beloningspakketten te herzien. Daarmee stimuleren we duurzaam gedrag.

Herbenoeming van de accountant. Wij stemden bijvoorbeeld tegen de herbenoeming van de accountant als het dienstverband erg lang is. Hierdoor ontstaat het risico van afbreuk aan de objectiviteit van de controleur wanneer deze zijn audit uitvoert.

Hogere beloningen aan managers. We hebben tegengestemd bij voorstellen voor bonussen of hogere beloningen aan managers, zeker als een bedrijf overheidssteun ontving. De COVID-19 situatie en de impact ervan op het bedrijf en stakeholders moest in balans zijn. Dit hebben we steeds meegenomen bij stemmen over onderwerpen als dividend, inkoop aandelen, remuneratie en bonussen.

En we stemden vóór een betere genderbalans

We stemden structureel tegen nieuwe bestuurders als die niet bijdroegen aan een betere genderbalans. Als meer dan 60% van de bestuurders van hetzelfde geslacht is en een nieuwe voorgedragen bestuurder ook, dan stemmen we tegen. Na de benoemingen kijken we hoe de balans is. Een betere genderbalans past binnen de SDG 'vrouwen en mannen gelijk'. Bovendien wordt een bedrijf met een betere genderbalans vaak ook beter bestuurd, dus het is ook belangrijk vanuit financieel perspectief.

Aantal stemmen voor/tegen het management

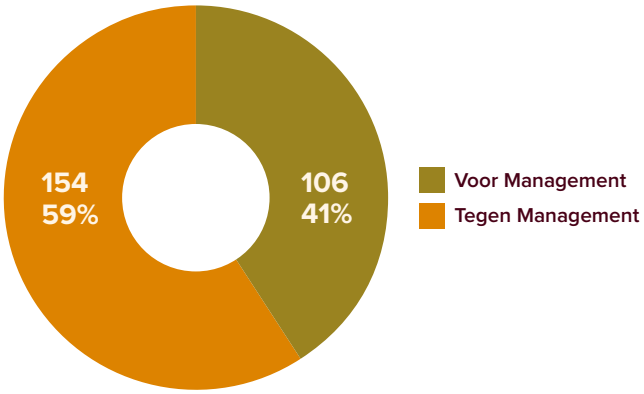

In totaal zijn 3.468 voorstellen beoordeeld waarna is gestemd. Het ging hierbij om 3.419 besluiten van het management en 49 besluiten van aandeelhouders. Zoals geïllustreerd in de tweede diagram hieronder, steunden we 9,4 procent niet en onthielden we ons van stemming bij 0,1 procent van alle voorstellen.

Aantal voorstellen van het management versus aandeelhouders

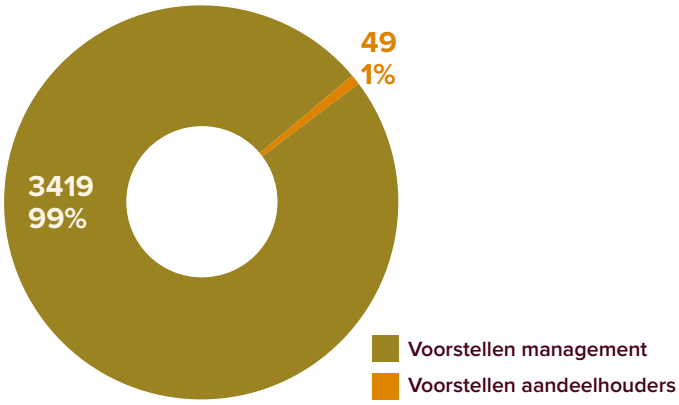

Verdeling stemmen

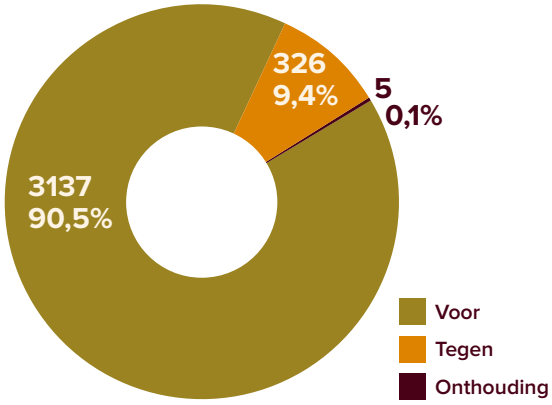

"Thank you for your email. We value hearing from our shareholders, and we appreciate your participation in the governance of our company, your input and your reviewing. We also will provide your input regarding our executive compensation program to our Compensation Committee and your input regarding our auditor to our Audit and Finance Committee."

Reactie van een relations manager naar aanleiding van ons stemadvies met aanbevelingen dat wij al met hen deelden voorafgaand aan de Ava.

“Een divers bestuur is niet langer een ‘nice to have’ maar essentieel voor goed bestuur en leiderschap”

Als 2020 ons één ding heeft geleerd, dan is het dat meer diversiteit in de bestuurskamers van enorm groot belang is, zegt Aneta Hordyj, manager bij Sustainalytics. “Er is dringend behoefte aan meer diverse besturen met sterke individuen die elkaar uitdagen.”

“2020 was in alle opzichten een van de meest uitdagende jaren ooit”, begint Aneta Hordyj. “Stemtermijnen en agendapunten werden uitgesteld en aandeelhouders konden alleen via online platforms stemmen in plaats van fysiek. Dat is veel passiever dan hoe ze bestuurders normaal gesproken recht in de ogen kunnen kijken en ter verantwoording roepen. Gelukkig konden we ook via e-mail en telefoon zorgen dat de custodians van onze klanten rekening hielden met de stemmen.”

Hoeveel impact hebben stemmen en engagement in het algemeen?

“Het zijn dé tools voor actief aandeelhouderschap en om bestuurders ter verantwoording te roepen. Het bestuur bepaalt de richting en zet de toon, dus het is essentieel dat aandeelhouders hun stem laten horen en niet opgeven. Als je consequent stemt - jaar in jaar uit - kunnen bedrijven dat niet negeren.

Met haar stembeleid stimuleert ASN Impact Investors bestuurders om rekening te houden met materiële ESG-onderwerpen, zoals klimaatverandering en diversiteit in de besturen. En om dit niet slechts te zien als een vakje om af te vinken. ASN Impact Investors pakt hierin echt een voortrekkersrol; de resoluties die jullie het meest steunden waren gekoppeld aan duurzaamheid, milieu en bestuurdersverkiezingen.”

“Als je consequent stemt - jaar na jaar - kunnen bedrijven dat niet negeren”

Sustainalytics is een wereldleider in ESG-onderzoek en ESG-data en voert het stembeleid uit voor ASN Impact Investors.

Wat is uw algemene indruk van bestuurskamers wereldwijd?
"Er is nog steeds een dringende behoefte aan meer diversiteit binnen besturen – breder dan alleen divers in gender - met sterke individuen die elkaar kunnen uitdagen. Veel bedrijven worstelden in 2020 met de gezondheidscrisis, de sociale crisis en de economische crisis. Dit soort crises - vooral als ze zich zoals nu tegelijkertijd voordoen - zijn zeer ontwrichtend en vragen om een veerkrachtige mentaliteit. Om mensen met een frisse blik. Diversiteit in de raad van bestuur is niet langer een 'nice to have', maar eerder een essentieel instrument voor duurzame prestaties op lange termijn en kwalitatief goed leiderschap."

Missen jullie dat momenteel?
"We zien het nog te weinig. Besturen moeten hun samenstelling echt herzien, want een meer divers bestuur leidt tot een meer diverse mindset. Mensen met dezelfde achtergrond hebben meer moeite elkaar uit te dagen of objectief te zijn. Je moet verschillende mensen aan tafel hebben die zeggen 'Dit is wat ik vanuit míjn ervaring en perspectief meebreng'. COVID-19 is in veel opzichten een test voor bedrijven wereldwijd om te zien hoe duurzaam en veerkrachtig ze zijn. Investeerders zoals ASN Impact Investors hebben hierin een belangrijke rol."

"Besturen bepalen de richting zetten de toon"

Als u de lat hoger kunt leggen, wat moeten bedrijven dan doen?
"Het is belangrijk dat vrouwen deel uitmaken van het bestuur, ik zou zeggen minimaal 50% Het is zo'n verlies aan middelen en talent als ze ondervertegenwoordigd zijn. En het is belangrijk om ook in opkomende markten te investeren. Daar heb je met je stem relatief veel invloed, omdat de druk van aandeelhouders en investeerders er vaak nog niet zo groot is als in ontwikkelde markten. We merken op dat de toename van zowel stem- als engagementactiviteiten ertoe heeft geleid dat een aantal bedrijven hun praktijken herziet en verbetert."

Welke andere trends zag je in 2020 die de komende jaren relevant zullen blijven?
"Mede dankzij COVID-19 realiseerden veel bedrijven zich dat werknemers wel degelijk de belangrijkste asset zijn. Er is meer aandacht gekomen voor hun veiligheid en hun welzijn. Flexibiliteit van werken werd de norm en ook ouders kregen meer ruimte. Dat zal niet zomaar weer verdwijnen.
Daarnaast was en is er nog steeds een grote focus op klimaatverandering; we zagen in 2020 een recordniveau van steun voor klimaatgerelateerde resoluties. Ook financiële instellingen werden hier steeds meer op aangesproken, niet meer alleen olie- en gaswinningsbedrijven. Wij denken dat deze tendens zal aanhouden en dat het aantal ESG-aandeelhoudersresoluties zal toenemen in 2021. Gezien de pandemie zal de focus wellicht wat verschuiven naar sociale onderwerpen en het beheer van menselijk kapitaal. Ten derde zagen we dat de dividenden in 2020 werden verlaagd of geannuleerd. We verwachten dat de dividendbetalingen de komende jaren terug zullen gaan naar het beleidsniveau van vóór 2020."

Moeten bedrijven zich het komende jaar nog schrap zetten?
"De volledige impact van de pandemie is nog niet op alle bedrijven zichtbaar. Maar we verwachten zeker een toename van fusies, overnames en herstructureringsactiviteiten. Deze trend is al ingezet in 2020.
De textielsector werd in 2020 al hard geraakt en zal wereldwijd nog een tijd voor moeilijke beslissingen en uitdagingen komen te staan. Hetzelfde geldt voor horeca, luchtvaartbedrijven en op de lange termijn ook verzekeraars. En helaas geldt dat 'size

matters'. Kleinere bedrijven worden geleidelijk overgenomen door grotere, niet iedereen zal het overleven."

Wat wens je voor de rest van 2021?
"We blijven herhalen dat diversiteit op bestuursniveau noodzakelijk is. Besturen die de samenleving weerspiegelen, zijn sterker en kunnen bedrijven beter door de COVID-19-crisis en toekomstige crises leiden. We hopen ook dat fysieke vergaderingen in elk geval gedeeltelijk zullen worden hervat, ondersteund door technologie die meer online interactie mogelijk maakt. Aandeelhouders moeten juist nu bestuurders wereldwijd kunnen uitdagen om flinke stappen te zetten."

"Stemmen leidt vaak tot een zinvolle dialoog als je niet alleen financiële risico's, maar ook de kansen meeneemt "

7. Fondsoplossingen

ASN Impact Investors beheert 12 fondsen:

- 4 fondsen die beleggen in beursgenoteerde ondernemingen, staatsobligaties en in groene en sociale obligaties volgens UCITS-structuur.
- 6 mixfondsen volgens AIF-structuur
- 2 fondsen die beleggen in niet-beurgenoteerde investeringen volgens AIF-structuur

Alle geselecteerde ondernemingen en investeringen in de portefeuilles van de fondsen voldoen aan de duurzaamheidscriteria van ASN Impact Investors.

FONDSEN BEURSGENOTEERDE ONDERNEMINGEN (UCITS-STRUCTUUR)

ASN Duurzaam Aandelenfonds

Het ASN Duurzaam Aandelenfonds is opgericht in 1993 en daarmee één van de eerste duurzame beleggingsfondsen van Nederland. Het ASN Duurzaam Aandelenfonds belegt wereldwijd in aandelen van voornamelijk beursgenoteerde ondernemingen met goede financiële vooruitzichten, die zich inspannen om de duurzaamheid van de samenleving te bevorderen.

ASN Duurzaam Obligatiefonds

Het ASN Duurzaam Obligatiefonds belegt uitsluitend in euro-staatsobligaties die zijn uitgegeven door overheden die voldoen aan de duurzaamheidscriteria van ASN Impact Investors. Daarnaast kan het fonds beleggen in green bonds en social bonds. Dit zijn obligaties waarmee specifieke sociale of milieugerelateerde projecten worden gefinancierd. Overheden worden getoetst op hun sociale en milieuprestaties alsmede op hun terugbetaalcapaciteit. Hoe beter een land scoort op zowel duurzaamheid als terugbetaalcapaciteit, des te meer het fonds belegt in dit land.

ASN Milieu & Waterfonds

Het ASN Milieu & Waterfonds is een thematisch fonds. Het belegt wereldwijd in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen die – veelal technologisch geavanceerde – oplossingen bieden voor milieuproblemen. De geselecteerde ondernemingen zijn actief in de sectoren water, afval en duurzame energie, duurzame voeding en land- en bosbouw.

ASN Duurzaam Small & Midcapfonds

Het ASN Duurzaam Small & Midcapfonds belegt in aandelen van kleine tot middelgrote beursgenoteerde Europese ondernemingen die zich inspannen om de duurzaamheid van de samenleving te bevorderen.

MIXFONDSEN BEURSGENOTEERDE ONDERNEMINGEN (AIF-STRUCTUUR)

ASN Duurzaam Mixfonds

Het ASN Duurzaam Mixfonds belegt in euro-staatsobligaties (circa 55%) en wereldwijd in aandelen (circa 45%). De beheerder van het ASN Duurzaam Mixfonds past de mix tussen aandelen en obligaties in het fonds aan de actuele marktomstandigheden aan. Maximaal 15% van het obligatiegedeelte mag belegd worden in groene en sociale obligaties.

ASN Duurzaam Mixfonds Zeer Defensief

ASN Duurzaam Mixfonds Offensief

ASN Duurzaam Mixfonds Defensief

ASN Duurzaam Mixfonds Zeer Offensief

ASN Duurzaam Mixfonds Neutraal

Een range van vijf mixfondsen met verschillende risicorendementsprofielen.
Het beleggingsbeleid van deze mixfondsen is gericht op vermogensgroei op lange termijn, door middel van spreiding over drie verschillende beleggingscategorieën:

- Euro-staatsobligaties en groene en sociale obligaties
- Microfinancieringsinstellingen
- Wereldwijde aandelen

De verhouding tussen de beleggingscategorieën is afhankelijk van het risicoprofiel van het fonds en kan schommelen door koersveranderingen. Minstens eenmaal per maand beoordeelt de fondsbeheerder of aanpassing naar de oorspronkelijke percentages vereist is.

FONDSEN NIET-BEURGENOTEERDE INVESTERINGEN (AIF STRUCTUUR)

ASN-Novib Microkredietfonds

Het ASN-Novib Microkredietfonds belegt in onderhandse leningen aan en aandelen-participaties in Microfinancieringsinstellingen (MFI's). MFI's verstrekken financiële diensten aan mensen met een laag inkomen, micro-ondernemingen en het midden- en kleinbedrijf in lage-inkomenslanden. Daarmee draagt het fonds bij aan armoede-bestrijding, de groei van werkgelegenheid en de ontwikkeling van de lokale economie.

ASN Groenprojectenfonds

Het ASN Groenprojectenfonds belegt voornamelijk in groene projecten. Daarmee draagt het fonds bij aan het behoud en de verbetering van klimaat, milieu en natuur. Het fonds financiert projecten in onder andere duurzaam bouwen, duurzame energie en decentrale energievoorziening. Het fonds belegt in projecten door middel van onderhandse leningen aan ondernemingen, (lokale) overheden, instellingen en non-profitorganisaties in Nederland en in het buitenland. Particuliere beleggers hebben mogelijk een fiscaal voordeel bij het beleggen in dit fonds.

Contact

ASN Impact Investors heeft een open en transparante cultuur. Dat uit zich ook in hoe wij met onze relaties omgaan. We staan altijd klaar en staan je graag te woord.

Bas-Jan Blom
Directie
M: +31 6 51 68 78 30
E: bas-jan.blom@asnimpactinvestors.com

Marietta Smid
Senior Manager Duurzaamheid
M: + 31 6 57 59 16 73
E: marietta.smid@asnimpactinvestors.com

Nick Brugman
Head of Third Party Distribution
M: +31 6 83 64 62 10
E: nick.brugman@asnimpactinvestors.com

Fabrice Albronda
Distribution Manager
M: +31 6 51 08 90 04
E: fabrice.albronda@asnimpactinvestors.com

San Lie
Hoofd Portfoliomanagement
M: +31 6 22 20 36 80
E: san.lie@asnimpactinvestors.com

Britt Enthoven
Corporate Communications
M: +31 6 20 61 36 17
E: britt.enthoven@asnbank.nl